

VINERI • 22 OCTOMBRIE 2004 • ANUL LIV NR. 43

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@axelero.hu

Pe urmele lui Gojdu și Vulcan
În vârtejul mulțimii la Chitighaz
„Cu foștii mei elevi discutăm despre vremurile trecute”

CĂLENDAR ORTODOX

25 octombrie, luni – Sf. Mc. Marcian, Martirie și Anastasie; Sf. Tavita.
26 octombrie, marți – (†) **Sf. Mare Mc. Dimitrie**, Izvorătorul de Mir.
27 octombrie, miercuri – (†) Cuv. Dimitrie cel Nou din Basarabi; Sf. Mc. Nestor.
28 octombrie, joi – Sf. Mc. Terentie și Neonila; Sf. Cuv. Firmilian.
29 octombrie, vineri – Cuv. Anastasia Romana; Cuv. Avramie.
30 octombrie, sâmbătă – Sf. Mc. Zenovie și sora sa Zenovia; Ap. Cleopa.
31 octombrie, duminică – Sf. Ap. Apelie, Stahie, Urban și Narcis. Duminica a XXIII-a după Rusalii.

Proverbul săptămânii

„Este tânăr între tineri și bătrân între bătrâni” – nu toți tinerii sunt lipsiți de judecată, nu toți bătrânii sunt cu minte.
(„Proverbele Românilor”, Iuliu A. Zanne, vol. I, Editura Scara, București, 2004)

AGENDĂ

25 octombrie

1825 – s-a născut muzicianul austriac *Johann Strauss*, cel mai mare compozitor de valsuri.
1881 – s-a născut pictorul spaniol *Pablo Picasso*.
1921 – s-a născut *MS Mihai I*, Rege al României.

26 octombrie

1673 – s-a născut *Dimitrie Cantemir*, domnitor al Moldovei, enciclopedist român și savant cu faimă europeană, autor de lucrări redactate mai ales în latină, dar și în limba română.
1850 – s-a născut *Grigore Tocilescu*, istoric, arheolog și folclorist, vicepreședinte al Academiei Române.
1860 – s-a inaugurat, în prezența lui Alexandru Ioan Cuza, *Universitatea din Iași*, cu patru facultăți: drept, filosofie, științe și teologie.

27 octombrie

1682 – Mitropolitul Dosoftei a tipărit, la Iași, „*Viața și petrecerea sfinților*”, în patru volume, culegere de hagiografii, după izvoare bizantine și slave.
1782 – s-a născut, la Genova, marele compozitor și violonist italian *Niccolo Paganini*.

28 octombrie

1492 – Cristofor Columb a descoperit *Cuba*.
1688 – a murit *Șerban Cantacuzino*, domn al Țării Românești între anii 1678-1688. Tot în această zi a început domnia lui *Constantin Brâncoveanu* în Țara Românească (1688–1714).

29 octombrie

1875 – s-a născut *Maria de Edinburgh*, soția Regelui Ferdinand I al României.
1967 – cu ocazia meciului internațional de fotbal dintre echipele României și Poloniei, s-a inaugurat *Stadionul Central din Craiova*.

30 octombrie

1724 – a început construcția *bisericii Stavropoleos* din București, unul dintre cele mai importante monumente de arhitectură din perioada fanariotă.
1930 – premiera filmului „*Ciuleandra*”, care este prima ecranizare după Liviu Rebreanu, dar și primul film sonor vorbit în românește.

31 octombrie

1820 – s-a născut pictorul *Gheorghe Tattarescu*.
1881 – s-a născut *Eugen Lovinescu*, scriitor și istoric literar.

Budapesta

Nemulțumirile minorităților

Ministrul tineretului și sporturilor, doamna *Göncz Kinga*, i-a primit joia trecută, 14 octombrie, în clădirea Ministerului Sănătății pe cei 13 președinți ai minorităților naționale și etnice din Ungaria. „La întâlnirea, la care au participat și *Szabó Vilmos*, secretar de stat politic și *Heizer Antal*, președintele Oficiului pentru Minorități, după prezentările protocolare, s-au trecut în revistă cele mai importante probleme legate de minoritățile din țară, și-anume șansele modificării Legii pentru minorități și sumele referitoare la minorități din bugetul pe anul 2005”, ne-a informat *Traian Cresta*, președintele Autoguvernării pe Țara a Românilor din Ungaria, accentuând că și la această întrevedere toți conducătorii minorităților au fost de părere că Legea minorităților și cea electorală neapărat trebuie modificată cât mai curând. „Am ridicat și problema modificării programului de la Televiziunea Maghiară

Foto: ETNONET

(MTV), care afectează în mod negativ naționalitățile, deoarece după schimbările din program, emisiunile noastre au ajuns să fie difuzate la ore nefavorabile”, spune *Traian Cresta*, care, împreună cu colegii săi, consideră că conducerea televiziunii n-a respectat protocolul de colaborare dintre MTV și autoguvernări. S-a mai cerut sprijinirea în continuare a instituțiilor autoguvernărilor pe țară și reluarea discuțiilor pe marginea finan-

țărilor bugetare din anul viitor, cu care reprezentanții minorităților nu sunt de acord. *Traian Cresta* a mai informat revista *Foaia românească* că, la această întâlnire, a ridicat și problema școlii și grădiniței românești din Bătania, cerând sprijinul noii guvernări pentru realizarea acestui vis al românilor din orașul bichișean, plan care a intrat deja și în propunerile Comisiei Mixte Interguvernamentale Româno-Maghiară.

- va -

Concert Johnny Răducanu & Harry Tavitian

Iubitorii jazz-ului din capitala ungară sunt invitați la un regal pianistic: *Johnny Răducanu* și *Harry Tavitian* vor concerta vineri, 22 octombrie, ora 18.30, la palatul Dunărea (strada Zrínyi nr. 5), în sala Széchenyi. Concertul este organizat de Universitatea Central Europeană cu sprijinul Institutului Cultural Român din Budapesta.

Anunț despre 1%

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria (UCRU) anunță și pe această cale că subvenția obținută din cel 1% din impozitul personal al susținătorilor a fost folosită pentru acoperirea cheltuielilor participării a doi tineri la cursul de limbă și cultură română la Baia Mare. În 2003, din partea cetățenilor au fost

oferiți Uniunii Culturale 131.150 de forinți. Cu un an mai devreme, această sumă era 125.672 de forinți. Conducerea Uniunii mulțumește pentru încrederea acordată organizației civile, contând și pe mai departe pe contribuția cetățenilor pentru susținerea valorilor culturale românești în Ungaria.

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: **Bucuriile toamnei**
(Foto: Rita Pătcăș)

DKMT

Imortalizarea frumuseților euroregiunii

Anul viitor ar putea vedea lumina tiparului albumul de fotografii al Euroregiunii DKMT – transmite TriplexNews. Artistul fotograf *Bagyinszki Zoltán* din Giula lucrează la un album de două sute de pagini cu imagini din Euroregiune. Volumul, care cuprinde șase sute de fotografii, imortalizează frumusețile naturale și monumentele arhitectonice ale regiunii. Lucrarea va apărea, după toate probabilitățile, în cursul anului viitor în limbile maghiară, română, sârbă, engleză și germană.

I. K.

În vârtejul mulțimii, la „Zilele Chitighazului”

Sute de oameni s-au adunat sâmbăta trecută după-masă, la Căminul Cultural din Chitighaz. S-a văzut deja de la distanță că se pregătește ceva, că această instituție găzduiește vreo manifestare. Împrejurimile au fost invadate de copii și adulți care, spre marea bucurie a vânzătorilor, se opreau și la șatrele de dulciuri și de suveniruri, instalate în imediata apropiere a Căminului Cultural. Ajungând, apoi, mai aproape, am zărit fete și băieți îmbrăcați în costume populare, copilași vopsiți la obraz, am auzit cuvinte rostite într-o limbă străină. Toate astea la un loc au rezultat o senzație rețrăită deja cu câțiva ani în urmă, când m-am plimbat în mulțimea bazarului din Istanbul. Deși, aici la Chitighaz nu m-a îmbiat nimeni cu ceai, totuși această impresie a devenit, cu trecerea timpului, din ce în ce mai puternică. Mai ales după ce aflasem de la *Petru Selejan*, directorul Căminului Cultural, că în cadrul spectacolului de dansuri populare va evolua pe scenă și o echipă folclorică din Turcia.

La finele săptămânii trecute, chitighăzenii au participat la acțiunile unei manifestări intitulate „Zilele Chitighazului”, în cadrul căreia a avut loc și spectacolul de dansuri populare din după-masa zilei de sâmbătă. „Ne-am pregătit și cu o surpriză. Suntem bucuroși că au răspuns afirmativ la invitația noastră și membrii unei echipe de dansuri populare din Turcia, care vor dansa astăzi spectatorilor din Chitighaz. Am o cunoștință, și prin intermediul lui am putut aduce aici această echipă din Turcia”, a început să-mi povestească Petru Selejan.

Dansatorii turci au urcat pe scenă după spectacolul echipelor de dansuri populare ale elevilor din loc și al unei echipe din Cenadul Unguresc. „Am încercat să învățăm din experiențele ediției din anul trecut și să nu comitem greșelile primei ediții. Ținând cont de aceasta, am întocmit programul cultural în așa fel ca elevii din Chitighaz să evolueze la început, fiindcă la spectacolul lor, așa am crezut, vor veni și neamurile, părinții și bunicii copiilor. Și așa s-a și întâmplat. Ne-am străduit să

atragem cât mai multă lume la programele noastre”.

Manifestarea a debutat vineri după-masă, când, după cuvintele de salut ale primarului *Gheorghe Guiaș*, la bibliotecă s-a deschis o expoziție. Printre picturile doamnei *Varga Piroška*, lucrările de ceramică ale *Mariiei Nedrău*, broderiile membrilor Clubului Pensionarilor „Márki Sándor” din Chitighaz, au fost expuse și desenele elevilor, atât de la școala română, cât și de la cea maghiară. Elevii au desenat câte un edificiu reprezentativ al comunei. Astfel, vizitând expoziția, am dat de biserica ortodoxă, de biserica baptistă, de clădirea școlii maghiare sau de clădirea Castelului Almássy.

Seara zilei de vineri a fost consacrată pensionarilor. Membrii Clubului Pensionarilor au organizat o întâlnire la care au fost invitați și copiii. La întrunirea bunicilor și a nepoților s-a accentuat importanța unei relații bune între generații. „Ne-am simțit foarte bine. Copiii ne-au ținut un program cultural, au recitat poezii și au spus povești.

(Continuare în pag. a 5-a)

Coaliția Românilor din Ungaria, cu gândul la viitor

Prezidiul Coaliției Românilor din Ungaria s-a întrunit în ședință vineri, 15 octombrie, pentru a discuta despre activitățile și programele organizației din perioada trecută și din săptămânile următoare, respectiv să facă pregătirile necesare pentru ședința Adunării Generale a CRU, care va avea loc la începutul anului următor. Cea mai importantă decizie a acestei ședințe a fost oficializarea legăturilor cu Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, care s-a oferit să sprijine studiile tinerilor români din Ungaria.

Președintele CRU, *Teodor Martin*, a dorit să prezinte cititorilor *Foaia românească* actualitățile din viața acestei organizații civile, care este asociația acelor autoguvernări românești locale, care nu fac parte din Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria:

– Cu toate că fondurile de care dispunem pentru organizarea diferitelor programe sunt foarte puține, am încercat în acest an să fim cât mai activi, să ne cunoască oamenii și să ne aprecieze strădanile. Programele mai importante din perioada trecută au fost comemorarea nașterii povestitorului Mihai Purdi din Otlaca-Pustă și festivitatea folclorică organizată în amintirea celor doi artiști din Micherechi, Gheorghe Nistor și Teodor Covaci. Vom mai contribui, în luna viitoare, la aniversarea a 55 de ani de la înființarea Liceului „Nicolae Bălcescu” din Giula. Cam acestea sunt proiectele mai mari pe a doua parte a anului în curs. Am hotărât la ședința de acum să întocmim o strategie coerentă, pe termen mediu și lung, care să o prezentăm public tuturor românilor din Ungaria, pentru a-i informa cât mai bine despre alternativele care li se oferă.

– *Ce faceți pentru ca organizația dumneavoastră să fie cât mai cunoscută?*

– Încercăm să răspundem la toate solicitările, invitațiile, unde putem reprezenta în mod demn comunitatea românilor din Ungaria. De exemplu, de curând am fost invitați la deschiderea anului universitar la Arad, la Universitatea de Vest „Vasile Goldiș”, unde am participat cu mare bucurie, și unde am fost plăcut surprinși. Gazdele noastre s-au arătat foarte interesați de ajutorarea comunității noastre, în primul rând a tineretului, pentru care se oferă șansa de a studia pe gratis la această prestigioasă Universitate arădeană. Cred că acesta este un mare ajutor pentru studenții noștri care, după anii de studii în țară, se vor întoarce acasă ca adevărați intelectuali români. Domnul rector, *prof. univ. dr. Aurel Ardelean*, care se mândrește cu rădăcini familiale pe meleagurile noastre, s-a arătat deschis și înțelegător față de

problemele noastre. În urma discuțiilor de la Arad, prezidiul CRU a decis la recenta ședință ca să semnăm, în viitorul apropiat, un protocol de colaborare cu Universitatea de Vest „Vasile Goldiș” din Arad, sperând într-o colaborare lungă și fructuoasă.

Fiind vorba despre Arad am dori neapărat să amintim relațiile foarte bune pe care le avem cu Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniul Cultural Național Arad – prin directorul ei, domnul *Adrian Șimon* – una dintre primele instituții din România care ne-a sprijinit fără nici un fel de rezerve încă de la înființarea asociației noastre.

După ședință, membrii prezidiului Coaliției au depus coroane de flori la placa memorială Gheorghe Pomuț de pe strada Kossuth, amintindu-se de ziua morții celebrului general născut în acest oraș.

T.I.ova

Vandalism repetat, cu caracter antiromânesc

De ceva vreme se întâmplă în liniștitul nostru orașel o serie de ieșiri naționaliste, pe care nu le vede sau nu vrea să le vadă nimeni. Chiar dacă punem aceste întâmplări pe seama unor indivizi certați cu bunul simț, nu putem să nu atragem atenția asupra lor, fie și numai pentru faptul că intră în contradicție cu mentalitatea europeană, de care facem atâta caz. Tolerarea unor asemenea gesturi îndreptate împotriva unei minorități poate avea efecte grave în timp. Vom da mai jos doar două exemple relativ recente, dar vom reveni și cu altele dacă va fi cazul.

Deși puține, ne bucurăm de fiecare inscripție bilingvă din acest oraș. Printre aceste rarități se numără și plăcuța indicatoare (în limbile română și maghiară) din Parcul Sfântul Nicolae, care însă a fost vandalizată prin scrierea unui mesaj injurios în limba maghiară.

Coroanele depuse de conducerea Coaliției Românilor din Ungaria, în memoria lui Pomuț, „au rezistat” doar două zile, deoarece în noaptea de duminică spre luni, ele au fost furate. În treacăt fie spus, în fiecare an se întâmplă la fel și, curios lucru, doar la placa memorială a lui Gheorghe Pomuț. Nu putem rezista tentației de a face o comparație cu un monument maghiar din țara vecină, monumentul Libertății de la Arad, unde coroanele maghiare „rezistă” de aproape jumătate de an. Oare dacă vom depune o coroană de flori cu tricolor românesc la una dintre plăcile comemorative ale celor 13 generali de pe Városház utca, și pe aceasta o vor fura?

E. Iova

Foaia românească poate fi citită și pe Internet

www.foaia.hu

Restricții drastice în planul bugetar pe anul 2005

Ungaria se dovedește a fi tot mai zgârcită față de minoritățile din țară. În timp ce în acest an au scăzut considerabil subvențiile pe care Guvernul și instituțiile sale le-a acordat pentru diferitele scopuri destinate susținerii activităților culturale și educaționale ale naționalităților, tendința negativă continuă și în anul următor. În 2004, la Fundația Publică pentru Minorități (MNEKK), fiind considerată cea mai importantă instituție menită să subvenționeze proiectele culturale ale naționalităților din Ungaria, fondul disponibil s-a redus la 391 de milioane de forint, însemnând aceasta o scădere cu 40% față de subvenția din anul 2003. În aceste condiții, Fundația n-a mai publicat concursuri, printre altele, pentru editarea cărților în limbile minorităților sau n-a mai finanțat instituțiile de cercetare ale naționalităților.

Planul bugetului de stat pe anul 2005, înaintat la începutul lunii octombrie 2004 de Guvern pentru Parlament, demonstrează aceeași atitudine. În proiectul de lege se propune ca în 2005 să se reducă în total cu peste 300 de milioane de forint fondurile asigurate pentru scopuri legate de minorități, baza fiind acel fond care și în anul 2004 s-a ară-

tat deja deficitar pentru organizațiile și instituțiile naționalităților din Ungaria.

Astfel, Ministerul Culturii (NKÖM) nu va mai dispune de nici un ban pentru sprijinirea directă a activităților minorităților. În caz că Parlamentul va accepta această propunere, decizia va afecta grav editarea cărților pentru minorități, sau, de exemplu, Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria, care va rămâne astfel fără acoperire bugetară.

Este cu totul nesigur dacă la Fondul Național Cultural (NKA) se va crea acel buget, care în anul curent a fost de 100 de milioane de forint, dar purta numele de „fond provizoriu”. În schimb, de pe acum se știe că în anul 2005 nu se asigură nici un ban pentru Premiul pentru Minorități. De asemenea, în planul bugetar pe anul ce vine nu apar bani nominalizați, de exemplu, nici pentru acoperirea îndeplinirii recomandărilor Comisiei Mixte Interguvernamentale Româno-Maghiare.

La Ministerul Învățământului se prevede reducerea cu mai bine de jumătate a subvenției din anul curent, destinată pentru finanțarea diferitelor proiecte de la școlile de naționalitate, printre care tabere de copii, cursuri de reciclare pentru profesori.

Ceea ce se prevede să rămână nominal neschimbat sunt subvențiile de funcționare a autoguvernărilor minoritare. Astfel, pentru funcționarea celor 13 autoguvernări pe țară ale naționalităților se asigură în total 870,2 milioane de forint. Autoguvernările locale vor primi fiecare de la bugetul de stat în jur de 650.000 de forint, iar Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria (AȚRU) va putea administra 48,2 milioane de forint. Se va menține și valoarea fondului destinat subvenționării instituțiilor autoguvernărilor pe țară, precum subvenția de 340 de milioane de forint a școlilor minorităților cu un efectiv mic.

Totodată se prevede o creștere conformă inflației la Fundația Publică pentru Minorități, față de suma din 2004. Nu crește însă de ani de-a rândul fondul rezervat la Parlament pentru subvenționarea organizațiilor civile ale minorităților. Pentru cele peste 300 de asociații de naționalitate se propune în anul 2005 o subvenție totală de 110 milioane de forint.

Proiectul de lege al bugetului țării din 2005 poate fi citit la adresa www.mkogy.hu, în paginile Internet ale Parlamentului Ungariei. -na-

Cooperarea româno-maghiară va continua

Ungaria va continua să sprijine aderarea României la Uniunea Europeană în 2007, fără ca guvernul să își modifice atitudinea, a declarat, săptămâna trecută, noul premier maghiar, Gyurcsány Ferenc, la sfârșitul întâlnirii cu prim-ministrul Adrian Năstase. Patrusprezece șefi de stat și prim-miniștri de pe 5 continente s-au reunit joi, 14 octombrie, la Budapesta, la conferința „Progressive government”.

Participarea la acest summit i-a dat ocazia premierului ungar Gyurcsány Ferenc să discute direct cu omologul său român Adrian Năstase. „Poziția Ungariei este foarte clară: sprijinim

România ca, pe baza rezultatelor obținute ca și până acum, să devină membru al Uniunii Europene în 2007. Avem interese comune cu cele ale României”, a spus Gyurcsány. El l-a asigurat pe Adrian Năstase că Ungaria nu își va schimba atitudinea pozitivă manifestată în ultimii ani, nici în ceea ce privește relațiile politice și economice bilaterale, avansând ideea elaborării unui plan de acțiune pentru a convinge mai mulți oameni de afaceri maghiari să investească în România.

Continuarea relațiilor bilaterale cu Ungaria într-un mod pozitiv a fost și ideea susținută de premierul Adri-

an Năstase, care a precizat că a convenit cu omologul său maghiar, în discuțiile desfășurate, la sediul Parlamentului ungar, ca cele două țări să se concentreze asupra proiectelor de viitor și mai puțin asupra problemelor trecutului.

Năstase a amintit că, pe baza principiului de bună vecinătate, autoritățile române au transmis la Budapesta proiectul de lege privind sprijinirea românilor de pretutindeni și că oficialii maghiari nu au avut obiecții legate de textul acestui act normativ, elaborat conform standardelor europene.

I. K.

Incomode

Un lucru sau un fenomen este incomod atunci când te deranjează, te supără, îți tulbură liniștea. Dacă vi s-a întâmplat așa ceva, scrieți-ne și le publicăm. Nu pentru a provoca pe oricine, ci pentru a învăța din aceste întâmplări!

Un european „tolerant”

2004 este anul aderării Ungariei la Uniunea Europeană, uniune care are intenția – mai ales în țările nou-membre – să se bazeze mai mult pe viitoarele generații, să creeze posibilități și șanse de trai mai bun pentru tinerii poporului. Vrem să fim europeni, declarăm conviețuirea popoarelor în UE, vrem să fim bine primiți în această „familie”, dar în același timp, nu ne lăsăm de ideologiile plantate în noi de înaintașii noștri.

Ce vreau să scot din asta?! Vă descriu o situație, din păcate, poate obișnuită. Odată cu începerea anu-

lui universitar 2004/2005, o româncă din Micherechi și-a început și ea studiile superioare la Seghedin. Locuind la cămin, a început să cunoască mulți alți tineri. Unul dintre aceștia i-a făcut curte, dar ea l-a refuzat, după care au urmat diferite bilețele cu mesaje la ușa fetei. După un timp fata s-a saturat și i-a spus băiatului s-o lase în pace, la care a primit un scurt răspuns din partea lui: „Dacă nu-ți place ceva, du-te și te plânge la Oficiul pentru Minorități”.

Iată un adevărat tânăr european. R. Păcș

Se vor desființa autoguvernările minoritare?

„Fidesz-ul respinge acea propunere guvernamentală, care spune că, în viitor, doar acei cetățeni ai Ungariei ar putea să participe la alegerile minoritare care sunt trecuți pe lista nominală a minorităților” relatează cotidianul *Népszabadság*, din 14 octombrie. Astfel se prevede ca propunerea să fie sortită la eșec, deoarece pentru modificarea unei reguli juridice a minorităților este nevoie de o majoritate parlamentară de două treimi.

Regulamentele actuale fac posibile pentru oricine ca să candideze sau să voteze la alegerile autoguvernărilor, indiferent de naționalitate. Situația aceasta, însă, încalcă legislația în vigoare. Ombudsmanul minorităților, *Kaltenbach Jenő*, declară că Parlamentul ar trebui să modifice legea referitoare la înființarea autoguvernărilor minoritare, iar dacă nu o face, autoguvernările minoritare se vor desființa. Kaltenbach a mai adăugat că corpurile minoritare vor fi înființate de cei care aparțin acestor comunități doar atunci dacă se va iniția lista nominală a minorităților. Guvernul este de acord cu această poziție. R. P.

Anunț pentru școli

Concursul tradițional de recitare „Lucian Magdu” de la Bățania, organizat anual pentru elevii școlilor generale românești, va fi amânat pentru anul 2005. Tradiția se va întrerupe numai pentru anul curent din cauza unor probleme organizatorice.

Conducerea Fundației „Lucian Magdu”, Bățania

Pagină web despre românii din Ungaria

Internet:

www.romanul.hu

E-mail:

uniunea@romanul.hu

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Editura NOI

În vârtejul mulțimii, la „Zilele Chitighazului”

(Urmare din pag. a 3-a)

„În jur de două sute de persoane am participat la serata aceasta”, a spus *Gheorghe Drăgan*, membrul clubului, cu care m-am întâlnit sâmbătă la spectacolul folcloric.

Atmosfera bună din sala de spectacole a ajuns și pe străzile comunei, atunci când tobele echipei de dansuri populare turcești au răsunat în fața Căminului Cultural, invitând la dans și oamenii străzii. „Îmi pare bine că oaspeții noștri din Turcia se simt bine aici la noi și că spectatorilor le-au plăcut extrem de mult dansurile turcești. Am văzut că membrii formației au intrat deja în discuție cu tinerii din Chitighaz”, a concluzionat Petru Selejan. A fost o părere unanimă că la ediția 2004 a „Zilelor Chitighazului” a participat mai multă lume decât la cea de acum

un an. Poate că a fost o idee inspirată a organizatorilor că majoritatea programelor să se desfășoare într-un singur loc, la Căminul Cultural și la bibliotecă, aflată și ea în imediata apropiere. Chiar și concertele de muzică ușoară din seara zilei de sâmbătă au fost găzduite de Căminul Cultural, ceea ce în oglinda vremii ploioase de asemenea a fost o idee bună.

De altfel, când am încercat să estimez numărul participanților cineva îmi spunea că diseară, la concert, vor fi și mai mulți. A început ploaia sâmbătă seara și vremea urâtă a dominat apoi tot restul week-endului. Pentru aceasta și întrunirea ecumenică, cu care s-a încheiat duminică manifestarea de trei zile, s-a ținut în biserica baptistă din localitate, nu în aer liber.

A. Bauer

Reprezentarea giulanilor la Cenadul Unguresc

Echipa de teatru a Liceului „N. Bălcescu” din Giula va susține un spectacol în joia viitoare, 28 octombrie, cu începere de la ora 18.00, la școala generală din Cenadul Unguresc. Actorii

amatori, conduși de regizorul *Eugen Țugulea* și profesoara *Vera Gurzău*, vor pune în scenă piesa „Un pedagog de școală nouă” de I. L. Caragiale, într-o nouă distribuție.

- va -

TVR Timișoara, zece ani de la prima emisiune

Televiziunea din Timișoara a pornit acum zece ani fără nici o experiență profesională anterioară. Câțiva tineri de la postul de radio din oraș, au participat, din greșeală, în vara anului 1994, la Seminarul Internațional de Televiziune de la Iași. Ca urmare a celor auzite acolo, *Adrian Cireap* și mica lui echipă, au elaborat documentul de fondare a Studioului TVR Timișoara, ca parte a postului public din România.

La 17 octombrie 1994 s-a difuzat prima emisiune a televiziunii din Timișoara, având la dispoziție 35 de minute pe săptămână. În cei zece ani care s-au scurs, echipa redactorilor și stafful tehnic s-a dezvoltat deosebit de rapid, ajungând în zilele noastre la 1200 de minute pe săptămână. TVR Timișoara reflectă în programele sale realitatea culturală, politică, economică și socială din partea de vest a României. Pe lângă știrile, emisiunile magazin, reportajele și documentarele realizate de redactorii din fruntea țării, ei au ajuns „responsabili” și pentru comunitățile românești din Voivodina și Ungaria. TVR Timișoara a devenit principalul partener media al românilor din Ungaria, informând corect opinia publică din România despre evenimentele și despre situația comunității noastre. În acest sens, rolul directoarei *Brândușa Armanca* este incontestabil. Colegii din Banat au fost alături de noi nu numai în zilele frumoase, la manifestări și evenimente solemne,

ci ne-au ascultat și atunci când am avut necazuri. După alegerile locale din 1998, când peste 40 la sută din electori Autoguvernării pe Țară a Românilor din Ungaria au fost străini, TVR Timișoara a consacrat fenomenului numeroase emisiuni, prin care a informat publicul din România despre neajunsurile legilor din Ungaria. Colegii de la Timișoara s-au dezvoltat deosebit de mult, poate mai mult decât este posibil într-un deceniu. Dar procesul nu se oprește aici. Studioul TVR Timișoara, în curând va emite 24 din 24 de ore, a

declarat președintele Televiziunii Române, *Valentin Nicolau*, cu ocazia aniversării a zece ani de la prima emisiune a Studioului TVR Timișoara. Pornirea primei emisiuni de acum zece ani a fost sărbătorită, la 15-16

octombrie, în studioul al cărui nivel profesional se poate demonstra cu peste 80 de premii naționale și internaționale. Din surse oficiale ale Consiliului de Administrație al Televiziunii Române am aflat că postul public, în anul viitor, va lansa un proiect de modernizare a emițătoarelor terestre, care va oferi, în consecință, o mai bună vizionare a Televiziunii Române și în zona de graniță a României. Astfel, TVR Timișoara poate va ajunge mai aproape și de telespectatorii români din Ungaria.

T. Boca

55 de ani de la înființarea Liceului „N. Bălcescu”

Cu prilejul aniversării a 55 de ani de la înființarea Liceului cu Limba de Predare Română din Giula, direcțiunea acestei instituții îi invită cu mult drag și cu aleasă stimă pe toți foștii profesori și absolvenți ai școlii la
**„ÎNTÂLNIREA
PROMOȚIILOR”**
care va avea loc la Liceul, Școala Generală și Căminul de Elevi „N. Bălcescu”
(Giula, piața Liceum nr. 2)
în ziua de sâmbătă,
20 noiembrie 2004

Pe altar înaintea Ta

Biserica Baptistă din Micherechi a avut prilejul să mulțumească lui Dumnezeu pentru roadele din anul acesta, în cadrul Serbării de mulțumire, care a avut loc în data de 17 octombrie. La această ocazie am avut ca invitați speciali pe pastorul Bisericii din Salonta și Mădăras, Aurel Galchiș și cântărețul Tică Olaru din Iași, care a făcut parte mai bine de 16 ani din grupul Maranata din Ipotești.

Încă de la ora de rugăciune am fost îndemnați prin

iar stăpânul se pornise deja cu mâncarea spre el, dar cerșetorul i-a spus: – Stăpâne, astăzi nu am venit să primesc ceva. Azi am venit ca eu să-ți mulțumesc pentru că mai primit la casa ta în fiecare zi și m-ai hrănit. Îți mulțumesc frumos.

Pentru ce să mulțumim lui Dumnezeu?

Se cuvine să-I mulțumim pentru pâinea cea de toate zilele. În fiecare zi unu din

Cine nu știe să mulțumească lui Dumnezeu pentru puțin, nu va mulțumi nici când va avea mult. Se cuvine să-i mulțumim lui Dumnezeu pentru sănătate.

Nu știm să prețuim sănătatea decât atunci când nu o mai avem. Să dăm slavă lui Dumnezeu că ne-a ocrotit în călătorii, fără să ni se întâmple accidente. Pentru cei care au avut examene la diferite școli și au avut succes. Pentru resursele materiale și slujbele pe care le avem. Pentru mintea sănătoasă pe care o putem folosi și pentru memoria cu care ne-a binecuvântat Dumnezeu. Pentru frați și pentru biserică. Pentru că ne-a ascultat rugăciunile și ne-a întărit. Biblia ne învață să mulțumim pentru toate lucrurile.

Psalmul 50 ne învață că înainte de a cere ajutorul lui Dumnezeu trebuie să-I mulțumim. Versetul 14 ne îndeamnă să venim înaintea Lui cu mulțumiri și numai după aceea, versetul 15 ne spune, să-L chemăm în ziua necazului.

După-amiază, fratele Tică Olaru ne-a îndemnat și prin mesaj ca să-L lăudăm pe Dumnezeu pentru că neprihănitului îi șade bine cântarea de laudă, dar mulțumirea este o floare rară care

crește pe terenul lepădării de sine.

Mesajul pastorului Aurel Galchiș a adus și după-amiază unda cerului în Biserică și totodată Duhul lui Dumnezeu a făcut o cercetare profundă în urma vestirii

Tică Olaru, Aurel Galchiș și Teofil Tripo

Cuvântului, bazat pe textul din Evanghelia după Luca 14:15–24. Domnul Isus stă la masă, iar unul dintre cei ce ședea cu El afirmă: Ferice de cel ce va prânzi în Împărăția lui Dumnezeu. Capitolul 14 ne prezintă, la început, mesajul de bază al lui Dumnezeu spre om: Dumnezeu iubește omul. Domnul Isus vindecă un bolnav de dropică. Această boală înseamnă că organismul înmagazinează lichid fără ca să-l poată elimina. Cu alte cuvinte bolnavul se umflă. Isus este judecat pentru această minune a vindecării în ziua sabbatului. Domnul Isus îi întreabă pe cei care îl judecau, dacă copilul sau boul unuia dintre ei cade în fântână în sabbat nu-l va scoate imediat? De ce? Pentru că își iubește copilul sau vita. Cu cât mai mult Dumnezeu, care îl iubește pe om.

Următoarea imagine din capitolul 14 are în vedere să ne învețe ce este smerenia. La o festivitate toată lumea ar vrea să stea lângă cel sărbătorit, în față. Versetul 11 spune: „Căci oricine se înalță, va fi smerit; și cine se smerește va fi înălțat”. Dumnezeu înalță pe cel ce se smerește. Domnul Isus, apoi, învață despre binefacere. Cel care face un bine să nu aștepte să i se revanșeze. Dacă faci ceva în Numele Domnului, Dumnezeu știe și ia seamă. După ce au auzit toate acestea, iată ce afirmă unul dintre ei: Ferice de cel care va prânzi în Împărăția lui Dumnezeu. În capitolul 13 cineva îl întreabă pe Isus: câți sunt cei ce merg pe calea îngustă? Domnul Isus răspunde nu folosind cifre, ci încurajând: „Nevoiți-vă să intrați...” Textul din capitolul 14:15–24 arată un slujitor credincios care ascultă de stăpânul Lui, în contrast cu cei care refuză chemarea la cină, datorită unor lucruri materiale: mi-am cumpărat pământ, mi-am cumpărat cinci perechi de boi sau m-am însurat de curând.

Pe tine te-au apropiat binecuvântările pe care ți le-a dat Dumnezeu sau te-au depărtat de El. Cineva afirmă: N-am timp nici să mor! Fă-ți timp pentru Dumnezeu. El te cheamă la El să-l cunoști și să-L lauzi.

„Lăudați pe Domnul!
Robii Domnului lăudați,
lăudați Numele Domnului!
Fie Numele Domnului
binecuvântat, de-acum și
până în veac!
De la răsăritul soarelui
până la apusul lui, Fie Numele Domnului lăudat!”
(Ps. 113:1–3)
Pastor Teofil Tripo

Cine altcineva ar putea?

Să știe totul despre un străin?

Isus, ostenit de călătorie, ședea lângă fântână. Era cam pe la ceasul al șaselea (pe la amiază). A venit o femeie din Samaria să scoată apă. „Dă-Mi să beau”, i-a zis Isus. „Du-te... și cheamă-l pe soțul tău și vino aici.” Femeia l-a răspuns: „N-am soț.” Isus i-a zis: „Bine ai zis că n-ai soț. Pentru că cinci soți ai avut; și acela pe care-l ai acum nu-ți este soț.”

Atunci femeia și-a lăsat găleata, s-a dus în cetate și le-a zis oamenilor: „Veniți să vedeți un om care mi-a spus tot ce am făcut.” Mulți samariteni din cetatea aceea au crezut în Isus din cauza mărturiei femeii, care zicea: „Mi-a spus tot ce am făcut.” (Ioan 4:6–7, 16–18, 28–29, 39)

Închinăciune de recunoștință în fața lui Dumnezeu

frații Ioan Petrușan și Ioan Ardelean să venim înaintea lui Dumnezeu cu laude și mulțumire pentru că ne-a binecuvântat și s-a îndurat de noi. A urmat, apoi, un timp de laudă și închinare din partea grupelor de copii ai școlii duminicale, apoi a tinerilor bisericii, a familiilor tinere și a fanfarei.

Mesajul de dimineață a avut ca text de bază Psalmul 50:14–23: „Adu ca jertfă lui Dumnezeu mulțumiri, și împlinește-ți juruințele făcute Celui Prea Înalt. Cheamă-Mă în ziua necazului, și Eu te voi izbăvi, iar tu Mă vei proslăvi!”

Ce trebuie să punem pe altarul închinării lui Dumnezeu?

Cuvântul ne spune să venim înaintea Lui cu sacrificiul mulțumirii. Dacă oamenilor le place când li se mulțumește, cu cât mai mult se cuvine ca să-I mulțumim lui Dumnezeu.

Un cerșetor în fiecare zi mergea la o casă, unde stăpânul îi dădea de mâncare.

Într-o zi cerșetorul din nou s-a înfățișat la poartă,

Laudă și mulțumire prin cântări și altar de roade

Liturghie arhierască la capela din Budapesta

Începând cu luna septembrie, în încăperile renovate ale capelei ortodoxe române din Budapesta se oficiază din nou Sfânta Liturghie. În duminica trecută, la data de 17 octombrie, credincioșii budapestani au avut marea bucurie de a participa la liturghia arhierască, oficiată de Prea Sfințitul Părinte Episcop *Sofronie*.

Înainte de începerea liturghiei, în prezența unui însemnat număr de credincioși, Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria, sfințind noul lăcaș de închinare, a stropit cu agheasmă pereții capelei. În cuvântarea rostită la terminarea Sfintei Liturghii, Prea Sfințitul Episcop a mulțumit, în numele Episcopiei și al credincioșilor din Budapesta, pentru sprijinul primit

din partea guvernelor României și Ungariei, fără care nu ar fi fost posibilă realizarea acestui eveniment mult așteptat. Totodată, a cerut ca aceste ajutoare să aibă continuare și în viitor, căci încă mult este de făcut la clădirea din Budapesta a Episcopiei, ca ea să devină într-adevăr un centru bisericesc și spiritual.

La rândul său, preotul paroh *Marius Maghiaru* a vorbit despre planurile legate de viața parohiei, cât și despre datoria credincioșilor de a contribui la susținerea noii capele. Duminica festivă a sfințirii capelei, pe lângă mulțimea credincioșilor, fost onorată și de prezența Excelenței sale *Călin Fabian*, ambasador al României la Budapesta.

pr. M. Maghiaru

Biserica ortodoxă din piața Petőfi rămâne a rușilor

Joi, 14 octombrie, a fost aprobată decizia de primă instanță a Tribunalului din Budapesta care a refuzat procesul intentat de Exarhatul din Ungaria al Patriarhiei Ecumenice de la Constantinopol, cu privire la biserica ortodoxă din piața Petőfi. Procesul a fost pornit în martie 2002, de către Patriarhia Ecumenică, pe motiv că biserica menționată ar fi intrat ilegal, la începutul anilor '50, în posesia Eparhiei Ortodoxe Ruse din Ungaria. Decizia din luna mai a.c. a Tribunalului s-a explicat prin faptul că „reclamantul n-a reușit să dovedească nici o legătură juridică cu imobilul în discuție”. Acest proces, intentat de Patriarhia Ecumenică, are rădăcini adânci în istorie. Biserica despre care este vorba a fost ridicată, pe banii macedoromânilor și grecilor stabiliți în Capitală, începând cu anul 1791, fiind sfințită în 1801. Cu timpul, din pricina unor neînțelegeri, macedoromânii

au părăsit biserica, în anul 1900 stabilindu-se ca loc provizoriu o capelă în curtea Gojdu, pe strada Holló

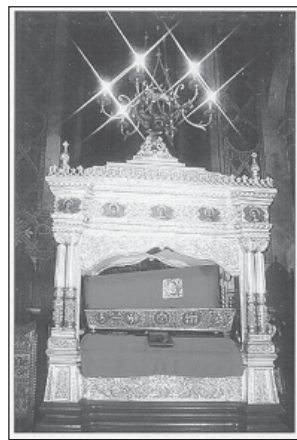
nr. 8, unde românii săvârșesc sfintele slujbe până în ziua de azi.

- t -

Călătoria moaștelor Cuvioasei Maicii noastre Parascheva

Despre Cuvioasa Parascheva, a cărei moaște se găsesc la catedrala Mitropolitană din Iași, nu este nevoie a scrie foarte multe, ea fiind foarte cunoscută între credincioșii ortodocși, și nu numai. Sunt cunoscute în popor minunile ei. Ceea ce nu se știe prea mult, este modul cum moaștele Cuvioasei au ajuns aici, ele parcurgând un drum lung de la aflarea lor și până la aducerea lor la Iași, de către domnitorul Vasile Lupu.

În câteva cuvinte, redăm în cele ce urmează locurile unde moaștele Cuvioasei Parascheva au poposit perioade mai mari sau mai mici. Probabil de origine macedoromână, s-a născut la începutul secolului al XII-lea, în Epivata Traciei, azi teritoriu turcesc. Adormită la numai 27 de ani, moaștele ei au fost găsite în urma unei vedenii minunate și duse în biserica Sf. Apostoli din Kallicrateia. În 1238, la cererea lui Ioan Asan II, moaștele sale au fost duse la Tîrnovo, capitala Imperiului româno-bulgar al Asăneștilor. Aici Sfintele Moaște au stat mai bine de 100 de ani. În anul 1393,

sultanul Baiazid cucerind orașul Tîrnovo, moaștele, spre a fi ferite de turci, au fost strămutate la Vidin, de unde, după cinci ani, deci în 1398, au fost duse în Serbia, la Belgrad, unde a fost ridicată o biserică în cinstea lor. Aici, Moaștele Cuvioasei au poposit din nou o perioadă mai lungă. Însă, în anul 1521 Belgradul va fi cucerit de către sultanul Suleiman Magnificul, iar moaștele cad în mâinile turcilor. Sultanul le vinde pe bani grei Patriarhului Ecumenic, iar apoi ele vor fi mutate dintr-o biserică în alta, până în anul 1641. Acest an este unul decisiv

în ceea ce privește soarta lor, deoarece domnitorul Vasile Lupu acum plătește toate datoriile Patriarhiei Ecumenice primind, în schimb, Moaștele Cuvioasei Maicii Parascheva. Ele vor fi aduse în Moldova, la Iași, unde vor fi așezate la Biserica Sfinții Trei Ierarhi. Aici vor rămâne până în anul 1888, când în noaptea de 26 spre 27 decembrie biserica va arde, în urma unui incendiu puternic. Însă, din acest incendiu, moaștele vor ieși nevătămate, deși a ars atât sicriul, cât și salteluța de bumbac unde erau așezate. În urma acestui incendiu, Sfintele Moaște vor fi așezate la Catedrala Mitropolitană, unde credincioșii se pot închina în fața lor până în ziua de azi. Au părăsit doar de două ori acest Sfânt locaș: prima dată în anul 1944, când au fost duse la București, unde au stat o vreme la Catedrala Patriarhală și, în anul 1947, când au fost scoase în cea mai lungă procesiune religioasă, fiind duse de la un capăt la altul al Moldovei, pentru a opri seceta ce se abătuse peste țară.

T. I.

Vasile Voiculescu

Te aștept: intră

*Doamne, inima nu mi-e bună de nici o treabă,
Prea am ținut-o-n piept numai podoabă!...*

*N-am pus-o la lucru, n-am dat-o la școală;
Am cruțat-o... și mi-a rămas nepricepută, goală.*

*Am crescut-o mai rău ca pe prînțese:
Nu stăruie-n nimic, nu coase, nu țese.*

*Voinică, se plânge că obosește-ndată:
Inimă făr' de rost, inimă răsfiată.*

*Credeam că așa trebuie: poezii
Să-și poarte inima mai presus de greul vieții!*

*Dar iată, acum mi-e plină de toane și nazuri,
Stă numai de dragoste, îmi face doar necazuri.*

*Sare, s-aprinde, o apucă atacuri
Că nu-i dau raiul, scări la cer, punți peste veacuri!*

*...Doamne, eu nu mai izbutesc s-o îndrept.
Numai singur Tu de-acum poți... Te aștept.*

Intră, Doamne, acolo, la ea în piept.

(duminică, 4 noiembrie 1956)

Funny SMS

Așa pisică ții câinele ocupat peste 20 șoareci de lup secunde canar un arici idiot. Acum citește fără animale! (110 caractere)

Am fost arestată. Agenții m-au închis pt. „posesie de prea multă frumusețe”. Cauțiunea poate fi plătită doar de cineva urât. Așa că grăbește-te! (155 caractere)

Politia caută persoană inteligentă, sexy, cu simțul umorului. Tu ești în siguranță dar eu unde să mă ascund? (108 caractere)

Acest mesaj a fost trimis exclusiv pentru persoanele drăguțe și frumoase. Evident l-am trimis la un număr greșit. Ne pare foarte rău pentru deranj. (147 caractere)

Nu contează cât de înalt e cerul, cât de adânc e oceanul, cât de puternic e vântul, cât de vast e râul, vreau doar să-ți spun... că nu e treaba ta. (147 caractere)

Ți-ai făcut operație estetică cumva? Căci am văzut azi la fereastră un cap de castravete în loc de cartof cum eram obișnuită... (127 caractere)

Știu că ți-e dor de mine, știu că-ți lipsesc de când te-am părăsit... Cu drag, CREIERUL TĂU! (92 caractere)

Atenție! Extraterestrii au venit să caute noi forme de inteligență pe pământ. Ascunde-te repede că ne faci de râs! (114 caractere)

Ce se întâmplă cu telefonul tău? De fiecare dată când te sun operatorul îmi zice „abonatul apelat este o maimuță, vă rugăm apelați la zoo!” (140 caractere)

Dinții tăi sunt ca stelele de pe cer: de un galben orbitor și la mare distanță unul de celălalt. (99 caractere)

Mă uit la lună... luna e superbă! Mă uit la tine și... și... mai bine mă uit din nou la lună! (94 caractere)

Prietene! Amintește-ți că fără prostie nu ar fi înțelepciune și fără urățenie nu ar fi frumusețe... Deci, la urma urmei, lumea are nevoie de tine. (143 caractere)

Acest mesaj poate fi citit doar de persoane sexy. Mai încearcă... Încearcă încă o dată... Nu forța nota, urăto! (111 caractere)

Trei maimuțe au scăpat de la zoo. Una a fost prinsă uitându-se la TV, alta jucând fotbal, iar a treia... citind acest mesaj! (128 caractere)

Studiile experților au dovedit că un handicapat citește în acest moment un SMS... (82 caractere)

De ce câinii sunt mai buni ca femeile: te ascultă când ții la ei; nu fac cumpărături; orice tip poate avea un câine care arată bine. (133 caractere)

Într-o zi îți vei pierde părul, dinții, banii și chiar memoria. Dar un lucru sigur nu-l vei pierde: corpul tău sexy, căci nu poți pierde ceea ce nu ai! (151 caractere)

Când mă uit la soare, te văd pe tine; când mă uit la lună, te văd pe tine; când mă uit la mare, te văd pe tine! Dă-te naibii la o parte din fața mea! (148 caractere)

Dacă ne-am afla pe un vapor și el s-ar scufunda și dacă ar fi doar o singură vestă de salvare... mi-ar fi așa dor de tine... (123 caractere)

LIMBA NOASTRĂ

Știți să scrieți corect românește?

Exerciții și soluții gramaticale

DEODATĂ — — pe neașteptate, brusc, în același timp, simultan, concomitent

DE O DATĂ

— — —

— dată calendaristică

— eveniment istoric

— dată (element) într-o problemă

DE ODATĂ — — de odinioară, de cândva; în opoziție cu de acum

I. Completați spațiile punctate cu una dintre formele ortografice menționate mai sus, motivând alegerea făcută.

1. Rămase singur, după zarva iscată la intrarea lor.
2. Burcel și Șoim, trăsniți în zbor,/ Căzură-n șanț
Strigând țara lor/ Cea-n două despicată.
(G. Coșbuc – *Poezii*)

3. Nu poți împușca doi iepuri
4. Ar fi bine să-i privești pe amândoi
5. Sunt sufletul neamului meu/ Și-i când bucuria și-amarul./ În rănilor tale durutul sunt eu/ Și-otrava cu tine o beu/ Când soarta-ți întinde paharul.
(G. Coșbuc – *Poezii*)

II. Selectați alternativa ortografică impusă de context.

1. În salon era liniște și (*deodată, de o dată, de odată*) i se făcu frică.
2. Castelul, ascuns o vreme de privirile lor, apăru (*de odată, deodată*) ca o pată uriașă.
3. Cântau în el zece cocoși, (*deodată, de o dată*), speriați și bucuroși.
4. După ce străbaterem trestia biciuitoare a lacurilor, (*de odată, deodată*) ajungem pe malurile cu iarbă.
5. Pentru rezolvarea corectă a problemei, era nevoie (*deodată, de o dată*) suplimentară.
6. Mă copleșea amintirea vremurilor (*de o dată, deodată, de odată*).

PE DE O PARTE — — în corelație cu pe de alta

DE O PARTE

— — —

— în corelație cu de alta

— despre o fracțiune dintr-un grup, dintr-o mulțime, dintr-un obiect

DEOPARTE — — izolat, retras

III. Să se completeze spațiile libere, în textele de mai jos, cu formele corespunzătoare cerute de înțelesul fiecărei propoziții sau fraze.

1. Și-n fața lui i se păru că se ridică deodată, în fund, o iesle în care un cal mănâncă strașnic și că pentru dânsul e un locșor mic
(Em. Gârleanu – *Cea dintâi durere*)

2., spre mare, erau stufării, nisipuri, de cealaltă parte, se întindeau câmpuri de nisip.
(Tr. Coșovei – *Dobrogea de aur*)

3. Se tolăni alene ceva mai de noi, în țărână.
(Z. Stancu – *Pădurea nebună*)

4. Trădat dintre boierii mari, el pierdu bătălia.
5. Lăsând grija pentru familie, domnitorul se pregătea întruna pentru o nouă bătălie; și de alta a munților avea prieteni credincioși cărora nu le era indiferent cine domnește în țară.
(*Apud* Dorin N. Uritescu și Rodica Uță-Uritescu – *Aspecte ortografice controversate*)

6. Domnitorul își orânduia oastea și de alta a văii înguste pe unde trebuia să treacă oastea dușmană.

7. Pun pijamaua, mă îmbrac, mai fac câțiva pași prin salon.
8. Proiectul nu era susținut decât dintre oamenii institutului.
9. Trase a păturii (a cearșafului, a prelatei).
10. Nu s-au folosit decât (a șoselei, a livezii).

Soluții:

I. deodată – în 1, 2, 3, 4, 5.
II. deodată – în 1, 2, 3, 4; de o dată – în 5; de odată – în 6
III. de o parte – în 2, 4, 5, 6, 8, 9, 10; deoparte – în 1, 3, 5, 7

Studenții români din străinătate: oameni de afaceri?

Noul an universitar care a început în octombrie, pentru studenții români din diaspora, care doreau să studieze în țara-mamă, a adus noi dificultăți, neașteptate. Prin Ordonanța Guvernului României nr. 1030/2004, „românii din jurul granițelor sunt doar cetățeni străini în România și nu au nici un drept în plus față de ceilalți rezidenți străini”, ne-a înștiințat RGN Press, pe data de 4 octombrie. Astfel, studenții, chiar dacă doar temporar, s-au trezit puși la un loc cu oamenii de afaceri care stau provizoriu în România și sunt obligați să plătească această taxă. Având în vedere faptul că mulți studenți ai comunității noastre studiază în România, ne-am interesat și noi despre soarta lor la oficialitățile din București, luând legătura totodată și cu câțiva studenți, întrebându-i despre greutățile cu care se confruntă față de anul trecut.

Despre ce anume este vorba? La data sus menționată, tuturor studenților li s-a impus achitarea unei taxe de 3.942.500 lei (aproximativ 24.000 Ft), ca taxă pentru noile legitimații de ședere temporară. Guvernul a impus o taxă atât de mare deoarece aceste noi legitimații sunt conforme cu cele din Uniunea Europeană, ele fiind fabricate în Germania. Însă, până anul trecut, studenții etnici români veniți la studii în țara-mamă primeau aceste legitimații, e adevărat, de tip vechi, în mod cu totul gratuit, achitând doar unele taxe minime, de câteva mii de lei. Problema s-a creat tocmai datorită acestui fapt, cum că nimeni nu se aștepta la asemenea decizii din partea Guvernului, studenții fiind surprinși de mărimea taxei. Pe lângă acest fapt, marea majoritate a celor aproximativ 18.000 de studenți minoritari veniți din alte țări, care studiază în România, sunt veniți din țări mai puțin dezvoltate economic, astfel pentru ei achitarea unei asemenea taxe fiind la limita imposibilului. Pe de altă parte, bursa oferită de statul român celor veniți aici pentru studii de ani de zile nu s-a mărit deloc, ea rămânând la nivelul de acum 10 ani, deci la suma de 50 USD (aprox. 10.000 Ft, conform cursului valutar), bani din care mulți studenți își plătesc căminul, alături de alte cheltuieli, fiind nevoiți să trăiască doar din

această sumă. Din cele spuse de către studenți, ei au venit în România pentru a avea acces la studii de calitate în limba maternă de care nu pot beneficia la ei acasă. În acest sens, în perioada 9–10 octombrie, mai multe asociații studențești s-au reunit la București într-un Consiliu Național al etnicilor români de pretutindeni și au adresat un memoriu primului-ministru al României, solicitând, printre altele, anularea taxei pentru legitimații (sau restituirea ei celor care deja au plătit-o), anularea unor taxe consulare, ridicarea sumei burselor, precum și facilitarea unor drepturi, cum ar fi dreptul la muncă, a obținerii cetățeniei române, etc.

Situația ce a creat proteste vehemente în rândurile studenților străini, a fost rezolvată abia pe data de 13 octombrie, în urma unor demersuri făcute de către Departamentul Pentru Românii de Pretutindeni și ale Ministerului Educației și Cercetării, la autoritățile responsabile pentru străini, în vederea anulării acestei taxe pentru studenți. Astfel, la această dată, cu sprijinul DRP și MEC, Ministerul Administrației și Internelor – Autoritatea pentru străini, a semnat un act de protocol cu Regia Autonomă a Administrației Patrimoniului Protocolului de Stat. Prin acest protocol s-a dat hotărârea ca studenților, masteranzilor și

doctoranzilor etnici români din diaspora, care au venit pentru studii în România, să li se acorde aceste vize în mod gratuit, fiind scutiți de taxe.

◆◆◆

Noi ne-am interesat la câțiva studenți de-ai noștri, români originari din Ungaria, dacă și ei s-au confruntat cu asemenea probleme. În România studiază acum aproximativ 15–20 de studenți români din Ungaria. Am sunat la Timișoara și am vorbit cu frații Pui. *Teodora*, cea mai mare, este studentă în anul III, la Universitatea de Medicină, *Irina* studiază la Facultatea de Arte Plastice, secția pictură, din cadrul Universității de Vest, fiind tot în anul III, iar *Teodor* este student la aceeași facultate, în anul I, însă la Arte Plastice, secția design multimedia. Dintre studenții noștri care studiază în Cluj-Napoca am reușit să luăm legătura cu *Gheorghe Ruja*, student în anul V la Universitatea de Medicină și Farmacie „Iuliu Hațieganu” și cu *Silvia Cardoș*, studentă tot în anul V la aceeași facultate. Nici unul dintre ei nu s-a confruntat cu problema legitimațiilor de ședere temporară, prezentată mai sus, deoarece, după explicațiile date de ei, nu și-au făcut nici unul legitimație. Aceasta din cauza faptului că ei nu au nevoie de ea, fiindcă datorită distanțelor relativ mici dintre orașele unde studiază și acasă, ei vin în țară la fiecare 2–3 săptămâni, viza ce o primesc la vamă fiind valabilă pe o perioadă de o lună. Astfel, nu au nici un motiv pentru care să-și procure aceste legitimații, iar la facultăți nu li se cere în mod obligatoriu prezentarea unor astfel de acte. În rest, la înscrierile pentru noul an școlar nu au întâmpinat nici o dificultate, noul an universitar desfășurându-se în ritmul obișnuit.

- iova -

Evenimente sportive la Giula

De la începutul anului școlar 2004-2005, în orașul Giula s-au organizat nenumărate concursuri sportive. La fel ca celelalte școli generale și Școala Românească din oraș a participat la aceste concursuri. Profesoara de educație fizică *Eva Cserhāti* a pregătit elevii pentru aceste întreceri, atât pe cei din clasele inferioare cât și pe cei din clasele superioare. Doamna Cserhāti ne-a spus că elevii din școala românească sunt harnici, iar cel mai important lucru este că le place sportul și la toate concursurile fiecare participă cu voie bună. Acești elevi nu trebuie obligați să participe, pentru că abia așteaptă să înceapă sezonul concursurilor. *Eva Cserhāti* a înscris școala la Olimpiada elevilor, la care au avut rezultate bune, de care poate fi mândră atât profesoara de educație fizică, cât și conducerea școlii.

Copiii români au luat parte la următoarele concursuri: fotbal, alergare, atletism. În aceste ramuri sportive s-au întrecut și fetele, și băieții. Probele s-au desfășurat atât pe echipe, cât și personale.

Rezultatele personale:

Matei Repiszky (cl. 6-a), locul IV

Greta Muszka (cl. 5-a), locul VI

Mihai Hegedűs (cl. 7-a), locul VI

Antal Thomas (anul IX, liceu), locul VII

La fotbal, la categoria claselor 5-6, elevii noștri au ocupat locul III. Următorul concurs pentru care se pregătesc școlarii se numește „Huszárcsíny” și este organizat de școala profesională Munkácsy. Primii trei premiați vor putea să intre anul viitor, în septembrie, fără examen de admitere.

-laura-

Mulțumiri

Absolvenții Liceului „Nicolae Bălcescu” (anul 2000-2004), împreună cu diriginții *Mariana Oros Martin* și *Ana Radici Repiszky*, pe această cale mulțumesc domnului *Gheorghe Mihăiescu* că a ajutat tipărirea unei broșuri, în care sunt prezentați absolvenții celor două clase. Această carte e un cadou oferit de editurile budapestane „Etnikum” și „MR Komplex”.

Nicolae Iorga încheiase o amplă discuție pe teme filosofice, anulând multiple principii, socotite valabile. O studentă luă cuvântul:

– Domnule profesor, ați distrus atâtea principii în care credeam, fără a înlocui măcar unul din ele...

– Amintește-ți, tânără domnișoară, că printre muncile lui Hercule a fost și curățirea grajdurilor lui Augias, fără a i se cere însă ca după aceea să le umple, după cum fuseseră înainte.

O snoabă îl întrebă odată pe savantul Nicolae Iorga:

– Mi-ai putea explica, dumneavoastră, care știți atâtea lucruri, ce diferență este între timp și eternitate?

– Fără îndoială doamnă că eu aș avea tot timpul să vă explic, doar că dumneavoastră nu v-ar ajunge o eternitate să înțelegeți...

Pe vremea când Heliade Rădulescu era profesor, privind în clasă în timpul lecției, i se păru că elevii nu prea erau atenți. El le spunea:

– Poetul englez Milton a fost orb. Ca să le verifice atenția, profesorul se adresă elevilor. Tu din banca a treia, ia spune-mi, te rog, ce defect avea Milton?

– Era poet... - îi răspunse plictisit elevul.

Încă un român în paleta vieții comerciale a Giulei

Dacă într-un număr anterior v-am prezentat curajul unui tânăr micherechean de a intra în lumea afacerilor printr-un magazin de calculatoare, în acest număr am dori să vă prezentăm afacerea unei alte persoane, originare tot din Micherechi.

În orașul Giula, în luna august, și-a deschis porțile în fața cumpărătorilor un magazin de mobilier, condus și patronat de domnul *Gheorghe Borsechi*. Magazinul se găsește pe strada Jókai nr. 19. Am stat de vorbă cu dânsul despre produsele ce le oferă cumpărătorilor, despre raportul preț-calitate, deci în general despre lucrurile ce interesează orice cumpărător care intră în magazin.

Consătenii săi, deși nu

mai stă în Micherechi, îl cunosc foarte bine, apreciindu-i și recunoscându-i cunoștințele în domeniu, multora ajutându-le să își mobileze casa. Pe vremuri, înainte de a intra în această afacere, domnul Gheorghe a lucrat ca comerciant la o firmă timp de peste 23 de ani, ocupându-se cu mobilă, aici câștigând multă experiență și deci cunoaște foarte bine toate magazinele și produsele din domeniu, precum și producă-

torii interni și externi, fapt ce îl ajută ca mereu să aibă la îndemână ultimele apariții de mobilier.

Din câte mi-a spus domnul Borsechi, dânsul și-a deschis acest magazin împreună cu nora sa *Estera Olar*, fiind deci o afacere ce a pornit în sânul familiei. Despre Estera am aflat că după terminarea facultății, la secția finanțe, și-a continuat studiile primind și diploma de artist decorator. De altfel, nici dânsa nu este străină de români, fiind originară din Aletea. Considerând acestea împreună, precum și trecutul domnului Borsechi din domeniul mobilier, s-au gândit ca să-și deschidă acest magazin ce, la prima vedere, are o gamă foarte variată de mobilier. Aici se găsesc rânduri complete de dulapuri, garnituri de tapiserie, geamuri și oglinzi Tiffany, perdele, precum și 700 de feluri de materii pentru tapițat, nelipsind nici așa-numitele fotolii-amibe, atât de răspândite în rândul tinerei generații. Produsele lor sunt aduse de la Nagykanizsa, care este cel mai mare producător intern de mobilier din Ungaria, fapt ce le asigură permanent lucruri de

calitate. După spusele domnului Borsechi, aici oricine poate să-și găsească mobilierul după gusturile sale, având mobilă pretențioasă, dar la un preț accesibil. Un alt avantaj oferit de dânsii este faptul că pentru a cumpăra nu e nevoie de bani gheață, oferind cumpărătorilor, în caz de nevoie, un împrumut bancar de 100%, deci fără nici un avans plătit. La nivelul prețurilor din oraș, „vindem mobila la un preț mediu, dar la o calitate mai bună”, mi-a mai spus domnul Gheorghe, adăugându-și dorința și speranța „de a deveni, în primul rând, furnizorul de mo-

bilă al românilor din Ungaria”. Deși numai acum câteva luni și-a deschis magazinul, deja noul patron s-a dovedit a fi foarte generos, la Festivalul Castraveților din Micherechi oferind pentru tombolă un dulăpior pentru stație hi-fi.

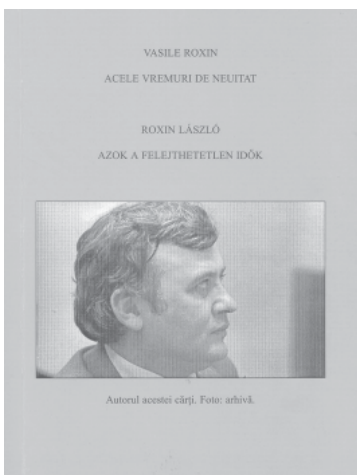
La întrebarea dacă poate să concureze cu celelalte magazine de mobilier deja existente și foarte cunoscute în oraș, dânsul mi-a răspuns: „Cei care vor să se convingă de cele spuse mai sus, n-au decât să vină și să viziteze magazinul, convigându-se singuri de cele afirmate”.

Toma Iova

NOUĂ APARIȚIE

„Acele vremuri de neuitat” este titlul volumului recent apărut, al autorului *Vasile Roxin* din Budapesta, originar din Micherechi. Cartea, de fapt, este o colecție a poeziilor scrise sau traduse de Vasile Roxin, precum și adunate

la un loc articolele, interviurile apărute cu semnătura dânsului atât în presa română din Ungaria, cât și în cea națională. Deoarece cartea nu are cuvânt înainte sau de încheiere, suntem nevoiți să facem cunoștință cu conținutul cărții pe baza cuprinsului.

Conform capitolelor, Vasile Roxin ne prezintă Spațiul literaturii; Cultură, politică; O mică istorie; Să ne cunoaștem mai bine; Traduceri, în care putem să spicuiem câte ceva din viața autorului, din viața culturală a românilor din Ungaria, din politica româno-maghiară, precum aflăm și descrieri

emoționante despre excursii în România și altele. Publicația Fundației EURO-ETNIKUM se poate comanda la adresa: Editura Roxin, 1064 Budapesta, str. Rózsa nr. 48 II. 18/A; și prin telefon +36-1/342-9253; 06/30-392-8070.

Comemorarea eroilor din '56

Primăria și Școala generală din Apateu va organiza, la 29 octombrie, o serbare – cu prilejul Zilei morților din 1 noiembrie – pentru comemorarea celor căzuți în Revoluția din 1956 în Ungaria. Cu această ocazie, participanții vor depune coroane de flori, prima dată,

la placa comemorativă a celor căzuți în '56, așezată pe clădirea Primăriei, după care vor continua această tradiție și la mormintele din cimitirul Bisericii Reformate, ale celor ce-au suferit moarte eroică.

Despre eroii acestor lupte își vor aminti, prin pro-

gramul lor comemorativ, elevii școlii generale, recital care va avea loc în cimitirul comunei.

În locurile amintite și în acest cimitir se vor așeza jerbe de flori de către reprezentanții instituțiilor și ai confesiunilor locale.

R. Păcșas

Micherechenii și-au serbat părinții

Ca în toamna fiecărui an, duminica trecută, 17 octombrie, la Micherechi au fost sărbătoriți pensionarii satului, care după vizionarea unui program folcloric susținut de dansatorii din localitate, s-au ospătat din bunătățile oferite de Primărie. Această manifestare a fost un bun prilej de a asculta sfaturile celor mai în vârstă și a omagia frumusețea senectuții.

Foto: Tiberiu Netea

„Cu foștii mei elevi rememorăm vremurile trecute”

Alexandru Goron este cunoscut aproape pentru toți locuitorii din Micherechi, deși a venit ca un „străin” în acest sat. Timp de 13 ani a fost directorul școlii generale, a învățat aproape jumătate satul.

– *Domnule director, să evocăm de unde ați pornit și cum ați ajuns în această localitate!*

– M-am născut în Săcal, mă trag dintr-o familie săracă și simplă. Tatăl meu a fost slugă la un domn care a avut mult pământ. La fel ca tata, la început și eu am lucrat ca slugă. Din păcate, nu am avut posibilitatea să învăț, și datorită acestui fapt am făcut numai 6 clase. Dar, după 1949, în sătulețul meu s-au format câteva organizații. Cu ajutorul acestor organizații am putut să studiez mai departe. După ce am primit bacalaureatul, am studiat un an ca bursier la București. Asta a fost în 1950. După primul an, am venit din nou în țară și mi-am continuat studiile la Budapesta, la Universitatea „Eötvös Loránd”, secția româno-maghiară. Între timp s-a adoptat o lege prin care s-a stabilit că nu pot să studiez ambele limbi, așa că eu am ales limba română. Terminându-mi studiile, trebuia să-mi caut loc de muncă. Așa am venit la Micherechi. Până atunci nimic nu știam despre acest sat, nici măcar n-am știut că există. În 1954 am venit de prima dată la școala generală să vorbesc cu directorul de pe atunci, care era doamna Nemes. I-am spus dănei de ce am căutat-o și spre norocul meu am primit aici un post. Am fost dirigintele clasei a cincea. Din anul 1957

am devenit director adjunct timp de doi ani, după care, din 1959 m-au ales ca director al școlii generale din Micherechi.

– *Cum v-au primit sătenii?*

– La început foarte cu greu. La cei mai mulți micherecheni nu le-a plăcut că directorul nu este din sat, adică este un „străin”, pe care nimeni nu-l cunoaște. A fost un lucru interesant pentru mine că în sat nimeni nu vorbea în limba maghiară. De la mic până la mare toți vorbeau numai românește. A durat câțva timp până s-au împrietenit cu mine și cunoscându-mă mai bine m-au acceptat și au ținut la mine. Jumătate satul l-am învățat și chiar și în zilele de astăzi foștii mei elevi mă salută și stau de vorbă cu mine. Deseori se întâmplă că și bunicile mă salută cu bună ziua, pentru că și lor le-am fost profesor. De multe ori, când mă întâlnesc cu foștii mei elevi, discutăm despre vremurile trecute. Atunci simt într-adevăr că n-a fost fără rost munca mea de pedagog.

– *Între timp v-ați căsătorit...*

– Da, așa este. În 1957 m-am căsătorit cu soția mea Ana Ruja. Ea totdeauna m-a ajutat, a stat lângă mine și m-a încurajat pe drumul meu de profesor. Avem împreună doi copii, Erica și Zsolt, care ne-au bucurat cu patru nepoți. Familia mea totdeauna mi-a stat alături

Elevii școlii din Micherechi prin anii '50

și m-a ajutat în tot ce a putut.

– *La 45 de ani ați început să studiați din nou...*

– Da. Fiindcă pe vremuri a trebuit să-mi întrerup studiile de limba maghiară, m-am hotărât ca să termin și această specializare. Adică, la aceeași universitate din Budapesta am terminat și maghiara.

– *Cum vă amintiți de anii de la catedră?*

– Comuna Micherechi poate fi mândră de absolvenții acestei școli, pentru că dintre aceștia mulți au devenit medici, ingineri, profesori, etc. Pe vremea mea au fost, și probabil și acum sunt, foarte mulți elevi talentați care vor să-și continue studiile în diferitele licee și care au planuri concrete de viitor. Nu e ușor să fii profesor. La această profesie trebuie multă răbdare

și trebuie să știi să comunici cu elevii pe limba lor. Am fost un profesor sever, care am pretins destul de mult de la elevi. Totodată știam când au nevoie de puțină pauză sau puțin joc. Niciodată nu am făcut vreo diferență între copii. Pentru mine toți au avut aceeași valoare.

– *Din 1987 sunteți pensionar. Cu ce vă petreceți anii de odihnă?*

– După ce am ieșit la pensie, ani de-a rândul, la fel ca ceilalți consăteni, m-am ocupat de sere. Aproape totdeauna am avut ardei.

Ne trezeam dis-de-dimineață ca să avem timp să lucrăm, până nu venea căldura. Până când am fost profesor am fost sărac, dar având și noi sere ne-am asigurat pe teren financiar. Ajutam cei doi copii și ne bucurăm de ei și de nepoții noștri. Am obișnuit să scriu în revista locală „Jurnal” despre evenimente, actualități din Micherechi. Dar pentru mine, până când trăiesc, cele mai importante principii în viață sunt: dragostea, bunătatea, dreptatea și sinceritatea.

L. Martin

Absolvenții anului școlar 1955-56

Cununia soților Goron

Ioan Slavici despre Giula și Macău

În a doua jumătate a secolului trecut, Iosif Vulcan este nu numai animatorul presei, prozei și poeziei, ci și figura centrală a luptei pentru promovarea teatrului românesc în Ungaria și Transilvania. Marea lui pasiune a fost de fapt teatrul, făcând mari eforturi pentru întemeierea unui teatru român în Ungaria. Astfel, primii pași în mișcarea teatrală din Transilvania se datoresc activității stăruitoare a redactorului revistei *Familia*.

Cât de mare era interesul românilor din Ungaria față de aceste reprezentații și entuziasmul cu care ele erau întâmpinate chiar și de românii din cele mai îndepărtate regiuni reiese și din evocările lui Ioan Slavici, care descrie în felul următor reprezentațiile lui I. D. Ionescu de la Giula și Macău:

E vorba de oameni care nu mai sunt și de timpuri trecute, pe care dintre cei din vremurile de azi numai puțini le știu, și dintre aceștia mulți le-au dat uitării.

Era-n vara anului 1872. I. D. Ionescu, atunci vestitul cupletist făcea un „turneu” prin Ardeal, de unde Milo și Pascaly mai înainte stărniseră cu trupele lor multă vâlvă...

În turneul de la 1872, el trecuse prin Munții Apuseni, de la Abrud în Valea Crișului Alb, și dăduse reprezentațiuni la Brad, la Baia-de Criș, la Hălmaș și la Buteni, de unde-i venise vestea la Arad. Lumea îl aștepta cu nerăbdare. Prima reprezentațiune a dat-o la școala de la catedrală. Îndesuiala era însă atât de mare, încât pentru alte trei reprezentațiuni a trebuit să se mute în sala mai încăpătoare a unui restaurant.

Fiind vorba să le îndulcească viața și celor de prin alte centre, am luat asupra mea sarcina de a-l însoți, ca să-l pun în legătură cu fruntașii din partea locului. Am fost la Lipova, lângă Mureș, la Șiria și la Pâncota în Podgorie, precum și la Chișinău în Luncă. Pretutindeni lumea se îngrămădea, și însuflețirea era mare.

Am luat deci hotărârea de a ne duce și la Ghiula, unde la o populațiune de vreo 20.000 suflete, erau atunci și vreo 6000 de români. E limita despre Tisa a pământului cu populațiune românească, dar ghiulanii țin la românitatea lor și vorbesc peste tot destul de bine românește.

N-am fost primiți nicăieri cu atâta năvălnicie ca aici, unde o sală de tot mare a fost trei zile d-a rândul plină, căci au venit și oameni de prin satele românești de prin apropiere.

Seara a treia s-a prezentat la casă un om îmbrăcat în portul plugarilor maghiari din partea locului și a întrebat dacă n-ar fi cu puțință ca teatraliștii să dea și la Macău o reprezentațiune.

Macăul era un oraș înfloritor, cu o populațiune de peste 30.000 locuitori,

mânește, sala o să fie goală.

El a dat din cap și m-a încredințat că măcăuanii, deși nu vorbesc românește, țin mult la legea lor, și au să alerge cu toții la reprezentațiune, ba o să aducă și pe alții ca să le arate că au și românii teatru, care e chiar mai frumos.

Văzând că stau la îndoielă, el a întrebat cât a intrat aici pe seară la casă.

După ce i-am răspuns că vreo două sute de florini, el a scos foarte liniștit portofelul din buzunar.

Uite – urmă apoi – acolo n-o să dați decât o singură reprezentațiune și n-o să vă fie destul numai 200 fl. Eu pun aici pe masă trei sute de florini. Dacă ar fi să încasați mai puțin, vă despăgubiți de aici, dar eu vă spun c-o să luați cu mult mai mult...

Era mercuri seara, și a rămas ca tocmai duminică seara să-și desfășure la Macău destoiniciile.

Urma I.D. Ionescu el însuși ca Mama Anghelușă, apoi ca Herșcu Boccegiul.

Pentru încheiere el și-a făcut o improvizațiune: Ciobanul, care și-a pierdut turma și căutând-o dă mai întâi peste Pascu, baciul, și apoi peste Ileana, Floarea-Florilor din poiană.

Totul se sfârșește cu hora Unirii, pe care o joacă toți trei cântând împreună.

Așa era în timpul acela, când bătrânii își îndulceau viața amăgindu-se cu gânduri plăcute, și teamă mi-e că astăzi, când tinerii sunt mai îmbătrâniți cu mintea decât noi, cei atunci tineri, puțini numai vor fi înțelegând cele petrecute în urmă în sala de la Macău.

Nu prea știau cei din sală ce va să zică tramvagon, și nu înțelegeau glumele spuse de Romanescu, dar acesta era îmbrăcat țărănește, purta căciulă mocănească

aminte să-l mai fi văzut pe Ionescu jucând cu atâta vervă ca atunci.

Paraponisitul lui Romanescu a fost deci un fel de umplutură lipsită de farmec, pe care numai de tot puțini o înțelegeau, o adevărată pauză pentru ca cu atât mai vârtos să iasă la iveală Barbu Lăutarul.

Ca Barbu Lăutarul, Ionescu era un bătrân de o rară frumusețe care cânta cum numai un bun psalt e în stare să cânte. Nu era om care nu se înduioșa când el începea să cânte jalea vremurilor trecute, iar de astă dată era și el însuși cuprins de adâncă înduioșare, încât mulți ochi s-au umplut de lacrimi.

Pentru ca lumea să-și peardă sărita și să-l scoată pe actor din rolul lui, nu mai lipsea decât ciobanul cel frumos și îmbrăcat frumos, care mai și vorbea frumos și cânta încă și mai frumos.

Lasă că cei mai mulți erau uimiți cum tot acest om a fost și moș bătrân, și babă sfregită și evreu perciunat, dar nimeni nu se mai satura să-i asculte cântecele. După ce a sfârșit Doina ciobanului, lumea a început să strige „Încă una!”, apoi Sus la munte ninge, plouă, apoi Scumpă țară și frumoasă, ah Moldovo draga mea! Apoi iar alta și iar alta.

Era trecut de mult miezul nopții când Ileana a ajuns să cânte-n dosul scenei:

„Hai bădiță la izvor,
Că te-aștept cu-atâta dor!”

Un adevărat scandal s-a produs când ea s-a ivit îmbrăcată cu alțițe cusute-n fir, cu opreg bănățesc și cu o salbă la gât, iar cu alta în păr.

A venit dup-aceea-n mijlocul gălăgiei și baciul și s-a pornit hora care s-ar fi urmat până-n revărsatul zorilor de zi, dacă n-ar fi fost la mijloc și poliția, care i-a trimis pe oameni acasă, căci ziua următoare era luni și trebuia să caute fiicare de treburile sale.

(Gheorghe Petrușan, Iosif Vulcan și revista *Familia*, *Seghedin* 1992, pag. 148–151)

Pe străzile Giulei, la începutul secolului XX

între care sunt, ce e drept, și români, cei mai mulți înstăriți, unii ortodocși, alții greco-catolici, dar nu mai vorbesc românește, decât pe ici, pe colo câte o babă, mai rar câte un moșneag. Un asemenea român care și-a uitat limba era și cel ce se prezentase la casă. Am fost dar rugat să-l fac pe tălmăciu.

I-am spus că sunt la mijloc cheltuielile de drum și cele de întreținere, și e de temut că la Macău, unde oamenii nu vorbesc ro-

Încă de sâmbătă însă el era cuprins de un fel de friguri, căci nu se mulțumea să fie bine, ci ținea să facă furori și tocmai de aceea o nevoie și pe Fani să se prezinte pe scenă, ceea ce mai înainte nu făcuse niciodată.

Începutul trebuia să-l facă Romanescu într-o improvizațiune a lui de țăran care vine la București cu o cioaclă de lemn și se-ncurcă-n fața unei case mari cu tramvagonul, care nu vrea cu nici un preț să se deie la o parte.

și vorbea într-o românească nestrăcată, iar atât era destul pentru ca cei adunați în fața lui să se bucure că-l pot asculta.

Un fel de furtună s-a stărnit când s-a ivit Ionescu ca Mama Anghelușă, și nu-i venea nimănui să creadă că tot el e cel ce-l face pe Herșcu, și în nenumărate rânduri a fost nevoit să repete strofa încheiată cu versurile:

„O dau ieftin, zic și zău!
Ca să scap de ea și eu.”

Nici că-mi aduc însă

Conversând cu românii din Ungaria

(Urmare din numărul trecut)

Redactorul șef (al Foii noastre – n. n.) este dl. Alexandru Hoțopan, născut în anul 1937, absolvent al Facultății de Filologie, secția maghiară-română, din Seghedin. A lucrat o vreme – 10 ani – ca referent și referent principal la U.D.R.U. în Budapesta. Din 1971 este redactor șef al publicației despre care (și nu numai!) am conversat.

– Să facem puțină istorie, domnule Hoțopan. De când datează începuturile „Foii noastre” și, în general, organul de presă, singurul în limba română din Ungaria?

– Primul număr al unui ziar în limba română în Ungaria, după al doilea război mondial, a apărut la Giula în 1951. Se numea „Liberitatea românească”. Apărea bilunar și avea un supliment pentru tineret intitulat „Vocea tineretului”. Tot bilunar. Așa că cele două publicații apăreau alternativ. Aceasta până în 1956 când, datorită evenimentelor cunoscute, organul de presă în limba română s-a desființat. În 1957 a reapărut, dar sub numele de „Foaia noastră”; la Budapesta și nu la Giula; cu un alt colectiv redacțional. Viața însă ne-a convins că locul de documentare, redactare și apariție al organului de presă în limba română e aici, în mediu românesc. Așa se face că, în 1971, „Foaia...” a ajuns la Giula. Din vechiul colectiv redacțional n-a mai venit nimeni aici. La început ziarul a avut apariție bilunară și, din 1978, săptămânală. Ne-am format un nou colectiv, în fruntea căruia m-am aflat, realizând o muncă de pionierat. Am început cu un tiraj de 700 exemplare. El a crescut, cu anii, la 1.500-1.600, dar acum iar a scăzut la 1.000 exemplare.

– O vreme am fost abonat la „Foaia noastră” dar de câțiva ani încoace – n-a mai fost posibil. Îmi plăcea atunci. Azi, când o am din nou în mână, mi se pare o publicație parcă și mai bună.

– Sunt, într-adevăr, trei ani de când în România s-a interzis să facem abonamen-

te. Nici acum nu s-a clarificat problema abonamentelor pentru cititorii din România. Vina trebuie căutată în problemele difuzării. Și la Dv., ca și la noi, poșta spune că nu poate face față. Alte impedimente nu cred că sunt. Avem, deocamdată, promisiuni. Nădăjduim s-o difuzăm și în România pentru că „Foaia...” e căutată. Au fost ani când aveam în România câte 500-600 de abonamente (aproape cât tirajul în Ungaria!) mai ales în localitățile din Transilvania. Se puteau, și atunci, face mai multe, dar, cum știți, numărul de abonamente era plafonat.

– Mulți dintre compatrioții mei nu cunosc ziarul Dv. Vorbiți câte ceva despre conținutul și forma lui.

– Apare, deci, săptămânal, în 8 pagini, format tip „A III”, cu puțin mai mare decât ziarele județene din România și e tipărit la offset...

– Da, vă invidiem pentru hârtia foarte bună și pentru calitatea reproducerii fotografiilor...

– Cât privește conținutul, ziarul reflectă problemele românilor din Ungaria: aspecte de politică internă, în general, dar și externă, culturale etc. Fiind singurul ziar care apare pentru românii din Ungaria, el are mai mult un caracter de magazin; predomină articolele culturale, de învățământ, paginile pentru tineret, știrile scurte, cuvintele încrucișate, curiozitățile. Avem, de asemenea, o rubrică specială pentru cele două confesiuni: ortodocși și bapțiști. Trebuie să spun deschis că biserica are o contribuție foarte importantă la păstrarea identității noastre, la cultivarea limbii române. E firesc, deci, să avem o asemenea rubrică în ziar pentru culte.

– Câți redactori lucrează la „Foaia noastră”?

– Total suntem șapte. Subsemnatul, redactor șef, Mihai Cozma, redactor șef adjunct, Ștefan Oroian, tehnoredactor; E. Illyés, lector; Tiberiu Iuhász, Eva Bányai, Ana Radici. Mai avem un post cu o jumătate de normă, pe care e angajat Gheorghe Santău.

– Toți sunt români?

– Absolut toți, chiar dacă unii au nume ungurești. Spre pildă, Eva Bányai e căsătorită cu un medic român care s-a chemat Bătă. În ungurește a fost tradus Buta, care înseamnă „prost”. Așa că și-a schimbat numele în Bányai.

– De ce nu în Ionescu sau Popescu?

– E treaba lui...

– Aveți colaboratori externi, din afara redacției, deci, din satele românești?

– Nu prea. Foarte puțini ne scriu.

– N-am înțeles care e, la ziar, rolul lectorului?

– El citește manuscrisele înainte de-a fi bătute la mașină pentru acuratețea stilistică, pentru corectarea greșelilor...

– Nu e vorba de cenzură...

– Nu e vorba de cenzură. Nici n-am avut niciodată. Am fost obligați, însă, la autocenzură.

– Mi se pare mai cumplită decât cenzura...

– Trebuie să știi totdeauna ce e permis și ce nu e permis. Totul rămâne la decizia redactorului șef. Am avut, nu o dată, probleme pentru că am dat drumul unor articole care n-au plăcut cuiva și am fost, de multe ori, puși în situația să dăm explicații, dar cenzură ca atare n-a existat și nu există.

– Cum sunt plătiți ziaristii?

– La noi salariile de bază par mari. Sistemul de salarizare e mai complicat și nu-l voi detalia aici și acum. Un redactor, să zicem, cu vechime de zece ani, primește lunar 15.000 forinți brutt. Din aceștia, 35 la sută sunt luați ca impozit. Așa că redactorul respectiv ia în mână cam 9.000 de forinți. Mai primește în jur de o mie de forinți colaborări.

– E mult, e puțin?

– Salariul ziaristilor e mic, dar nădăjduim că e vorba despre o perioadă de tranziție. Ni s-a promis că ni se vor majora salariile.

– Sunteți subvenționați de stat sau autofinanțați?

– Trăim, în proporție de 98 la sută, din subvenții de la stat.

– La ce populație de români se adresează ziarul Dv.?

– Se adresează minorității române din Ungaria, adică vreo 25.000. Din păcate, procesul de asimilare, de contopire a ajuns la proporții mari, chiar foarte mari.

– E o asimilare forțată?

– Nu, nu! Spontană, naturală, firească... mi se pare mie...

– Mă rog, mie nu prea mi se pare. Fie! Vă întreb, însă, dacă e adevărat că, imediat după război, erau mult mai mulți români în Ungaria decât astăzi?

– Sigur că da. Erau în jur de 40.000. Trebuie știut, încă, că, înainte vreme, românii au trăit mai ales în mediul rural, în localități mai izolate, mai mici. Legăturile cu orașele din împrejurimi erau mai puțin intense și românii și-au putut păstra mai ușor identitatea, limba. Acum au devenit tot mai dese căsătoriile mixte, unde urmașii aproape nu mai vorbesc limba română...

– Câte școli în limba română sunt în zonă?

– Minoritatea română trăiește mai ales în trei județe: Bichiș, Bihor și Ciongrad. În fiecare localitate populată

de români există ori școli cu limba de predare română (ceea ce înseamnă că circa jumătate din materii se predau în limba română, celelalte – în limba maghiară), ori școli în care numai obiectul limba română propriu-zisă se predă în românește...

– Nu s-ar spune, domnule Hoțopan că, în ce privește școlile și limba română în aceste instituții, situația – pe cât îmi dau seama – e dintre cele mai fericite. Se constată cu claritate că procesul de asimilare, așa rapid cum se petrece, va duce, în câteva zeci de ani, să nu mai putem vorbi de o etnie românească puternică în Ungaria. E o concluzie de-a mea pesimistă după tot ce am văzut și auzit în aceste zile de documentare în localități românești din Ungaria. Eu vă doresc să puteți întreține flacăra limbii române prin ziarul ce-l conduceți, chiar dacă, cum văd, nu e deloc ușor. Să ne revedem cu bine. Vă mulțumesc pentru interviu.

Septembrie 1990

V. R. GHENCEANU

(Articol apărut în Revista „România km 0”, Baia Mare, 2003)

Cartea își caută cititorul

Revista de cultură „România km 0”, apărută recent sub egida Asociației Scriitorilor din Baia Mare și a Bibliotecii Județene „Petre Dulfu” din Baia Mare a acordat un număr special culturii românilor din Ungaria.

În introducerea și editorialul său, Redacția prezintă această revistă și subiectul ei – cultura românilor din Ungaria – în felul următor: *Revista deschisă, cu acest număr, spre acești inimoși „risipitori de cuvinte” caută să fie sunetul timbrat al românității, gazdă bună locuitorilor limbii române din țara vecină. Pe alt sunet, revista aduce acasă, cititorului român de aici, ziditorii în cultura română din Ungaria, aproape neștiuți ori ignorați, recuperându-i în ființa noastră românească, unică și nedespărțită.*

Conform cuprinsului revistei, cele 170 de pagini sunt împărțite în capitolele „Dialoguri culturale”, „Poezie”, „Proză”, „Istorie și critică literară”, „Literatură documentară”, „Tradiție și spiritualitate”, „Eseuri, cronici”, „Interferențe”, „Arte vizuale”, „Comunitatea”, „Donatii – Inedite” și „Varia”, în care găsim creații de și despre autorii lor, reprezentanți fideli ai artei și culturii noastre.

Pentru cititorii Foii românești, care ne vor retrimite acest coupon vom expedia revista în mod gratuit.

Numele și prenumele:

Adresa:

☐ Da, aș vrea să primesc un exemplar din revista „România km 0”.

Fotbal

Mutu și cocaina

Presa mondială răsună de un nume de fotbalist român. **Adrian Mutu**, de duminică ocupă paginile de titlu ale tabloidelor din Anglia și este prima știre a tuturor jurnalelor de radio și televiziune din România. Din păcate senzația nu este performanța sa de jucător la clubul de elită Chelsea Londra, ci îl face celebru viața sa extrasportivă. La un singur an după transferul său pentru o sumă fabuloasă la clubul englez, atacantul de clasă mondială a selecționatei române se află într-o prăpastie din care nici caractere mai puternice nu-i sigur că ar putea ieși. „Mutu a fost depistat pozitiv cu cocaină”, sună verdictul amețitor pentru iubitorii fotbalului românesc. Cel care a fost declarat urmașul de drept al Maradonei Carpaților n-a urmărit traseul parcurs de *Hagi* – nașul său de cununie – mai de grabă a luat pilda adevăratului *Maradona*. Din păcate acesta, la ora actuală, pendulează între viață și moarte datorită cocainei.

Adrian Mutu se află într-un conflict continuu cu noul său antrenor *Jose Mourinho*, care preferă să-l țină ori în banca de rezervă, ori pe tribună. Tehnicianul portughez nu înghite fotbalistii prea înfumurați, ori Mutu este cunoscut pentru extravaganța sa din viața personală. Cu cercei, cu telefon mobil de 20.000 de dolari și cu mașini scumpe și-a creat o imagine de „bon vivan”, o lume falsă a unui tânăr care n-a reușit să prelucraze psihic situația în care peste noapte a devenit milionar în lire sterline. Din păcate drumul lui spre vârfurile bogăției și spre prăpastia sufletească nu este una atipică. Mulți fotbalisti se află în situație asemănătoare, dar la o scară mai mică. Auzim acum că unii

jucători dinamoviști au devenit robii jocurilor din cazinouri și că în pofida banilor frumoși câștigați cu fotbal ei sunt îndatorați cămătarilor. Cazul lui Mutu se înscrie într-o logică tristă, creionează destinul dureros al tinerilor care se îmbogățesc peste noapte, datorită unei performanțe dobândite într-un domeniu ce atrage bani mai mulți decât un loc de muncă obișnuit.

Nu este cazul ca să parcurgem aici toate etapele conflictului Mutu – Mourinho, cert este că tehnicianul orgolios abia a așteptat prima greșală a jucătorului prea bine plătit ca să mai stea trei ani și jumătate pe banca de rezervă. Se zice că antrenorul a solicitat testul antidoping. Se zice că Mutu a consumat numai o singură dată, la un chef, cocaină. Se zice că fotbalistul încercă să-și refacă viața familială. Apar nenumărate știri și zvonuri în jurul fotbalistului, pentru că aceasta este natura presei. Adrian de multe ori a fost ridicat în slăvi, dar și desființat de presă. Până la urmă poate chiar și el singur s-a identificat cu imaginea sa din presă, care uneori l-a făcut erou național. Însă după testul antidoping în urma căruia s-a

depistat în organismul său urma cocainei probabil că va rămâne numai un fiu risipitor, care și-a irosit talentul. După această greșală va urma o suspendare de cel puțin șase luni și cel mult doi ani de zile. Este greu de imaginat să scape cu un verdict foarte ușor, iar doi ani de pauză în cariera unui fotbalist de aproape 26 de ani, rezultă aproape cu siguranță sfârșitul evoluției sale la cel mai înalt nivel. Să nu dea Dumnezeu să fie așa! Pentru că este ușor să condamnăm un om care a greșit, dar este mai corect să spunem că partea de vină o au și oamenii grei ai fotbalului românesc care nu-i pregătesc și din punct de vedere psihic pentru marea schimbare din viața lor pe acești tineri.

Unii susțin că nu-și pot închipui echipa națională a României fără Adrian Mutu. Nu împărtășesc această idee, pentru că vai de fotbalul unei țări care depinde de un singur jucător, iar resursele fotbalului românesc sunt mult mai mari decât ca selecționata să depindă de evoluția unui singur component. Personal nu cred că fotbalul românesc va fi zguduit din temelii, deși ar fi bine să se atragă atenția la pericolele popularității dobândite peste noapte, ca adolescenții de astăzi să nu mai pătească la fel ca Mutu. Suporterii vor trece peste decepție după prima reușită fără Mutu a „tricolorilor”.

Mai mult împăărătesc aclamația unui cotidian „Păcat de tine Adriane!”

Ștefan Crâsta

Handbal

„Marinarii” români au bătut „galacticii” handbalului

HCM Constanța a făcut istorie, după ce la sfârșitul săptămânii trecute, în a doua etapă a Ligii Campionatului de Handbal Masculin a învins cu scorul de 29-27 (14-12) formația FC Barcelona. Dacă la fotbal „galacticii” sunt considerați cei de la Real Madrid, același supranume ar putea purta handbaliștii din Catalonia, care de șase ori au câștigat Liga Campionilor ('91, '96, '97, '98, '99 și 2000), de cinci ori au învins în Supercupa Europei și tot de atâtea ori în Cupa Cupelor, jucătorii barcelonezi impunând respect oriunde merg.

Evoluția handbaliștilor de pe malul Mării Negre trebuia s-o remarcăm deja cu o săptămână înainte, pentru că elevii antrenorului *Aimar Omer* și-au deschis campania de calificare, care se desfășoară în grupe de câte patru echipe asemănător fotbalului, cu un meci remarcabil jucat la noi în țară, cu formația Pick Szeged. Pe malul Tisei se află una dintre echipele de top din Europa și românii au pierdut numai cu trei goluri un meci în care trebuia să se confrunte atât cu comportamentul scandalos al organizatorilor, cât și cu arbitrajul nefavorabil. Faptul rușinos că imnul gazdelor a fost intonat înainte de cel al oaspeților a fost remarcat, în mod foarte corect, chiar și de ziarul local. După meci spectatori și handbaliștii maghiari au remarcat că nu s-au așteptat la o echipă română atât de puternică.

După excursia cu ghini-on din Ungaria constanțenii au primit pe teren propriu cea mai titrată echipă din lume cu o încredere în sine, care până la urmă le-a adus victoria. Chiar dacă majoritatea a debutat în acest sezon în Liga Campionilor, românii nu au intrat sâmbătă seară pe teren precum mielul la tăiere. S-au agățat de orice minge, s-au bătut cu adversarii lor chiar dacă aceștia erau cu un cap mai înalți, au transpirat cât în trei meciuri de campionat și, până la urmă, au învins. Tocmai finalul a fost fulminant. În ultimele două minute, românii au întors rezultatul de la 26-27 la 29-27, dovadă sângeră rece și o veritabilă mentalitate pozitivă. Este adevărat că la întoarcerea spectaculoasă a scorului au contribuit și cele două eliminări ale lui *Hernandez* și *Nagy*. Ironia sortii este că *Nagy László*,

fostul jucător din Seghedin, a fost cel mai bun „spaniol” cu nouă goluri înscrise. „Sunt mândru de jucătorii mei. Am arătat că dacă jucăm cu ambiție și dăm totul pe teren, putem să ne batem cu oricine. Vestul trebuie să ne ia în seamă, românii, de patru ori campioni mondiali, au înviat”, a declarat la finalul meciului antrenorul *Aihan Omer*. Victoria „marinarilor” a surprins toată presa iberică. Iată două păreri din cotidienele din Spania: „*Românii, care au o echipă realmente de profesioniști, au uitat de respectul purtat stelelor barceloneze. Grație jocului pe pivot cu Pârâianu și a lansărilor laterale ale lui Tucanu, gazdele și-au regăsit respirația*”, notează cotidianul madrilean *Marca*. „*Spaniolii au primit un avertisment serios în România. Cea mai îngrijorătoare e imaginea echipei, depășită la mai multe capitole la Constanța*”, consemnează ziarul politic *El Periodico*.

Cu victoria surprinzătoare a campioanei române s-au cam încălzit firele în Grupa A a Ligii Campionilor, astfel încât catalanii și-au pierdut poziția de lider. Ea, la ora actuală, este ocupată de echipa din Seghedin, care a jucat un meci egal în deplasare cu Vardar Skopje. În următoarea etapă, pe data de 23 octombrie, HCM Constanța va primi pe teren propriu formația macedoneană. Șt. C.

Ultimele rezultate ale echipelor noastre de fotbal

Campionatul NB II	
ESMTK—Giula	0-0
Campionatul NB III	
Bătania—Türkeve	1-3
Campionatul județean, Bichiș, div. I	
Crâstor—Micherechi	0-1
Campionatul județean, Bichiș, div. II	
Csabacsüd—Aletea	3-0
Campionatul județean, Bichiș, div. III	
Chitighaz—Doboz	1-1

Următoarele meciuri

23 octombrie (sâmbătă)

Jamina SE—Bătania	14.30
Szarvas—Chitighaz	14.30

24 octombrie (duminică)

Aletea—Dévaványa	14.30
Micherechi—Gyomaendrőd	14.30
Giula—Karcag	14.30

PROGRAME

22 OCTOMBRIE 2004

FOAIA
românească

15

ROMÂNIA

Luni 25 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Surprize, surprize... (R) 11.30 Teleenciclopedia (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Pro Patria 14.30 Kronika 15.55 Sănătate pentru toți! 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Iartă-mă! 20.00 Ochiul magic 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 VIP: Superlativele tineretii 0.05 Film. Strada plăcerilor 1.35 Cinci minute de cultură 1.45 Jurnalul TVR 2.45 Film (R) Novocaină și dureri de cap 4.25 Spectacolul lumii (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Marti 26 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avanspremieră 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Corect! (R) 11.00 Tezaur folcloric (R) 12.00 Spectacolul lumii (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Alege viața! 14.30 Cultura eco 15.00 Kronika 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Lagardere Partea I. 20.55 Avanspremieră 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Prietenele 0.05 Cinci minute de cultură 0.15 Serial. Sânge de țigan 1.05 Jurnalul TVR 2.05 Film (R) Strada plăcerilor 3.40 Avanspremieră 3.50 Sănătate pentru toți! (R) 4.45 Corect! (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Miercuri 27 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Corect! 7.50 Teleshopping 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Repere sacre 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Corect! (R) 11.00 O vedetă... populară (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Teleshopping 14.00 Oameni ca noi 14.30 ...Sed Lex! 15.00 Conviuiri 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Film. Lagardere 21.00 Vorbe despre fapte 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Film. Când glonțul lovește ținta 0.05 Cinci minute de cultură 0.15 Serial. Sânge de țigan 1.05 Jurnalul TVR 2.05 Film (R) Prietenele 3.40 Avanspremieră 3.50 Tezaur folcloric (R) 4.45 Corect! (R) 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Joi 28 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avanspremieră 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.50 Corect! (R) 10.55 Mălaele... cu 5 stele (R) 11.50 Clubul de comedie (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Dincolo de hartă (R) 14.30 Akzente 15.55 TVR în direct 17.00 Serial. Portul miracolelor 17.50 Tragerile Joker și Loto 5/40 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Telecinemateca: Corporația Parallax 21.05 Garatant 100% 22.05 Jurnalul TVR 22.35 Film. Corbul: Orașul Îngerilor 0.05 Cinci minute de cultură 0.15 Serial. Sânge de țigan 1.05 Jurnalul TVR (R) 2.05 Film (R) Când glonțul lovește ținta 3.40 Corect! (R) 3.45 Garatant 100% (R) 4.40 Avanspremieră 4.50 Serial. Destine secrete 5.40 Teleshopping.

Vineri 29 octombrie

6.00 Jurnalul TVR 6.45 Agenția doi fără un sfert 7.45 Desene animate (R) 8.15 Corect! 8.20 Cinci minute de cultură 8.30 Teleshopping 9.00 Avanspremieră 9.10 Serial (R) Sânge de țigan 10.00 Serial (R) Portul miracolelor 10.55 Corect! (R) 11.00 Garatant 100% (R) 12.00 Caravana premierelor (R) 12.30 Desene animate 13.00 Jurnalul TVR 13.30 Teleshopping 14.00 Tribuna partidelor parlamentare 14.30 România politică 15.00 Ex Libris 16.00 Clic! 17.00 Interes general 17.50 Serial. Sport pro 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Mălaele... de 5 stele 20.00 Serial. CSI-Crime și investigații 21.00 Documentar 22.00 Jurnalul TVR 22.30 Filme șoc și filme șic 0.30 Cinci minute de cultură 0.40 Serial. Sânge de țigan 1.30 Jurnalul TVR 2.30 Film (R) Corbul: Orașul Îngerilor 4.00 Clic! (R) 4.55 Serial. Destine secrete 5.45 Avanspremieră.

Sâmbătă 30 octombrie

6.00 Ceasul deșteptător 7.20 Teleshopping 7.30 Desene animate 8.30 Lumea lui Trick 9.30 Teleshopping 9.45 Agenția 2 fără un sfert 10.00 Cartea TvRecordurilor 11.00 Caravana premierelor 11.30 Spectacolul lumii 12.00 Lumea-n care trăim 13.00 Jurnalul TVR 13.15 Avanspremieră 13.30 Inimă de român! 14.30 O vedetă... populară 16.00 Dincolo de hartă 16.30 Ora olimpică 17.00 Teleenciclopedia 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Surprize, surprize... 20.10 Avanspremieră 20.20 Surprize, Surprize... 21.10 Avanspremieră 21.20 Surprize, Surprize... 22.00 Jurnalul TVR (R) 22.15 Taverna 23.45 Film. Corbul: Mântuirea 1.30 Dincolo de hartă (R) 1.50 Jurnalul TVR (R) 2.00 Lumea-n care trăim (R) 3.00 O vedetă... populară (R) 4.25 Avanspremieră 4.35 Serial. Destine secrete 5.25 Teleshopping.

Duminică 31 septembrie

6.00 Universul credinței 7.30 Desene animate 8.30 De peste mări și țări 9.30 Orizont 2007. Eu și Europa 10.30 Ulița spre Europa 10.45 Viața satului 12.00 Agenda politică 13.00 Jurnalul TVR 13.15 Tezaur folcloric 14.20 Român pe Everest 14.50 Avanspremieră 15.00 Serial. Școala de luptători 16.00 Travelling circular 17.00 Clubul de comedie 17.50 Tragerile Loto 6/49 și noroc 18.00 Jurnalul TVR 19.00 Minutul 91. 19.15 Fotbal: Steaua – FC Național 22.00 Jurnalul TVR 22.15 Film. Câmp de luptă: Pământul 0.20 Serial (R) Counterstrike sau jocul puterii 1.50 Jurnalul TVR (R) 2.10 Film. Corbul: Mântuirea 3.50 Caravana premierelor (R) 4.20 Universul credinței (R) 5.40 Teleshopping.

TVR

Luni 25 octombrie

6.00 Serial (R) Vânt și nor 6.50 Teleshopping 7.20 Buburuze și alte găze (R) 7.50 Arca lui Noe (R) 8.20 Atlas (R) 8.50 Serial (R) Farmece 9.45 Cinci minute de cultură 10.00 Amfizion diplomatic (R) 11.00 Atenție, se cântă! (R) 12.00 Serial (R) Intocarcere în Paradis 12.45 Cinci minute de cultură 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Sămburele de adevăr 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Eco special 16.30 Fotbal în sală 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Hope și Faith 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Serial. Dragul de Raymond 21.45 Serial. Cum se judecă în Queens 22.35 Cinci minute de cultură 22.50 Lumea de aproape (R) 23.35 Medalion de interpret (R) 0.05 Serial (R) Dragul de Raymond 0.35 Film. Scarlett 2.15 Eco special (R) 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Serial (R) Maria Bonita 3.40 Serial (R) Cum se judecă în Queens 4.30 Expres TVR 5.00 Serial (R) Hope și Faith 5.30 Jurnalul TVR (R).

Marti 26 octombrie

6.00 Serial. Rebelii 6.50 Teleshopping 7.20 Desene animate (R) 7.45 Prim plan (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.45 Cinci minute de cultură 10.00 Televiziunea, dragostea mea (R) 11.00 Cronica unei veri (R) 11.30 Două roți (R) 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Cinci minute de cultură 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Tribuna Partidelor Parlamentare 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Vedete... și vedeți! 17.00 Zestrea românilor 17.30 Mărturi 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Hope și Faith 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Serial. Dragul de Raymond 21.45 Serial. Star Gate 22.35 Cinci minute de cultură 22.50 Lecția de privit 23.20 Vedete... și vedeți! (R) 0.05 Serial (R) Dragul de Raymond 0.35 Film. Să vorbim despre sex 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Serial (R) Maria Bonita 3.40 Serial (R) Star Gate 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Hope și Faith 5.30 Jurnalul TVR (R).

Miercuri 27 octombrie

6.00 Serial. Rebelii 6.50 Teleshopping 7.20 Desene animate (R) 7.45 Top sport (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.45 Cinci minute de cultură 10.00 Albine mutante 11.00 D'ale lu' Mitică (R) 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Cinci minute de cultură 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Sămburele de adevăr 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Vedete... și vedeți! 17.00 Viața ca un spectacol 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Hope și Faith 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Serial. Dragul de Raymond 21.45 Serial. Colecționarul de suflète 22.35 Cinci minute de cultură 22.50 Prim plan (R) 23.20 Vedete... și vedeți! (R) 0.05 Serial (R) Dragul de Raymond 0.35 Film. Creatura 2.15 Cinci minute de cultură 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Serial (R) Maria Bonita 3.40 Serial (R) Colecționarul de suflète 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Hope și Faith 5.30 Jurnalul TVR (R).

Joi 28 octombrie

6.00 Serial. Rebelii 6.50 Teleshopping 7.20 Desene animate (R) 7.45 Auto Club (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.45 Cinci minute de cultură 10.00 Viața ca un spectacol (R) 11.00 Mărturi (R) 11.30 Zestrea Românilor (R) 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Cinci minute de cultură 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună în Europa 15.00 Tribuna Partidelor Parlamentare 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Vedete... și vedeți! 17.00 Via Sacra 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Hope și Faith 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Serial. Dragul de Raymond 21.45 Serial. Amazon 22.35 Cinci minute de cultură 22.50 Top sport (R) 23.20 Vedete... și vedeți! (R) 0.05 Serial (R) Dragul de Raymond 0.35 Film. La nord de Pittsburg 2.25 Euro – Dispecer 2.30 Jurnalul Euronews pentru România (R) 2.45 Serial (R) Maria Bonita 3.40 Serial (R) Amazon 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Hope și Faith 5.30 Jurnalul TVR (R).

Vineri 29 octombrie

6.00 Serial. Rebelii 6.50 Teleshopping 7.20 Desene animate (R) 7.45 Două roți (R) 8.15 Tonomatul DP2 9.45 Cinci minute de cultură 10.00 Via Sacra (R) 11.00 Casa mea (R) 11.30 Pescar hoinar (R) 12.00 Magazinul studiourilor teritoriale 12.45 Cinci minute de cultură 13.00 Teleshopping 14.00 Împreună, în Europa 15.00 Sămburele de adevăr 15.30 Desene animate 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Vedete... și vedeți! 17.00 Auto Club 17.30 Prim plan 18.00 Serial. Rebelii 19.00 Serial. Hope și Faith 19.30 Serial. Maria Bonita 20.25 Euro-dispecer 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Jurnalul Euronews pentru România 21.15 Serial. Dragul de Raymond 21.45 D'ale lu' Mitică 22.45 Cinci minute de cultură 23.00 Serial. Tunde-I 24.00 Serial (R) Dragul de Raymond 0.30 Film. Octombrie 22 21.00 Euro-dispecer 2.15 Cinci minute de cultură 2.30 Jurnalul Eumews pentru România (R) 2.45 Serial (R) Maria Bonita 3.35 Serial (R) Tunde-I 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Hope și Faith 5.30 Jurnalul TVR (R).

Sâmbătă 30 octombrie

6.00 Serial. Rebelii 7.00 Teleshopping 7.30 La pândă 8.00 Universul cunoașterii 9.00 Cronica unei veri 9.30 Buburuze și alte găze 10.00 Steluțe pentru Europa 10.30 Europa pur și simplu 11.30 Top sport 12.00 Serial. Antrenorul 12.55 Acum este... MAXIMA 13.00 Gura lumii 14.00 Fotbal: FC Brașov – Farul Constanța 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Capodopere în colecțiile Cehe 16.30 Averi fabuloase 17.00 Amfizion diplomatic 18.00 Festivalul concurs de Interpretare și Creație a Românelor „Crizantema de Aur” – Târgoviște 2004 19.30 Serial. Chicago Hope 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Ora de arte 22.00 Film. Scrisoare de la o necunoscută 23.40 Serial. Pericol din spațiu 0.35 Concert Pretenders 1.35 Fotbal (R) 2.30 Ora de arte (R) 3.20 Capodopere în colecțiile Cehe (R) 3.30 Universul cunoașterii (R) 4.30 Expres TV 5.00 Averi fabuloase (R) 5.30 Jurnalul TVR (R).

Duminică 31 octombrie

6.00 Serial (R) Chicago Hope 7.00 Teleshopping 7.30 Medalion de interpret 8.00 Ferma 9.00 Pescar hoinar 9.30 Arca lui Noe 10.00 H... ora prichindeilor 11.00 Casa mea 11.30 Două roți 12.00 Serial. Vânt și nor 13.00 Oo!Lmea Distracții 14.00 Atlas 14.30 Lumea de aproape 15.15 Serial. Aventurile lui Sindbad 16.00 Jurnalul TVR 16.15 Serial. Intocarcere în Paradis 17.10 Serial. Farmece 18.00 Atenție, se cântă! 19.00 Serial. Hope și Faith 19.30 Piersic Show 20.30 Jurnalul TVR 21.00 Film. Eu cu cine mă mânt 22.50 Remix 23.50 Europa pur și simplu (R) 0.50 Film (R) Scrisoare de la o necunoscută 2.30 Capodoperele în colecțiile Cehe (R) 2.45 Serial (R) Aventurile lui Sindbad 3.30 Piersic show (R) 4.30 Expres TV 5.00 Serial (R) Hope și Faith

ÎN LIMBA MATERNĂ emisiune radiofonică în limba română

25 OCTOMBRIE, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

26 OCTOMBRIE, MARȚI (redactor: Adam Bauer)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

27 OCTOMBRIE, MIERCURI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

28 OCTOMBRIE, JOI (redactor: Adam Bauer)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

29 OCTOMBRIE, VINERI (redactor: Petru Cîmpian)
10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Revista presei „Foaia românească” 10.55: Avanspremiera „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

30 OCTOMBRIE, SÂMBĂTĂ (redactor:Iulia Kaupert)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: „Pe undele Europei” – magazin radiofonic euroregional 15.58: Încheiere.

31 OCTOMBRIE, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)
14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă baptistă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, în afară de frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe undele occidentale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

Ecranul nostru

27 octombrie 2004 (mtv ora 13.35)

Reluare: 29 octombrie 2004 (m2 ora 14.30)

Programul prevăzut pentru săptămâna viitoare:

Programul în limba română va conduce telespectatorii la Timișoara și Oradea. Din Capitala Banatului veți revedea cunoștințe vechi, pentru că Studiul Teritorial din Timișoara și-a sărbătorit aniversarea de un deceniu de la reînființarea sa. Colaboratorii postului relatează frecvent despre evenimentele comunității noastre, de această dată, însă, ei vor constitui obiectul unei relatări. Oradea o veți vizita împreună cu excursioniștii români din Budapesta, care au căutat urmele lui Gojdu și Vulcan în Capitala Bihorului.

Realizator: Ștefan Crâsta

PROGRAMUL TVR TIMIȘOARA

Interval orar 16.00-18.00, pe frecvența TVR2

Luni, 25 octombrie 2004

16.00–16.55 Teleaudiența 16.55–17.00 Vorbiți corect 17.00–17.30 Universul culturii 17.30–18.00 Știri regionale.

Marti, 26 octombrie 2004

16.00–16.30 Cronica germană (*emisiune în limba germană*) 16.30–17.30 De la om la om (magazin de actualitate socio-economică) 17.30–18.00 Știri regionale.

Miercuri, 27 octombrie 2004

16.00–16.30 Panoramic sud-vest (*emisiune în limba maghiară*) 16.30–17.00 Viața la țară 17.00–18.00 Fotbal: Armenia – Cehia (Preliminarii C.M. 2006)

Joi, 28 octombrie 2004

16.00–16.30 Orizonturi sârbești (*emisiune în limba sârbă*) 16.30–17.00 Pe viu (talk show pe teme de actualitate) 17.00–17.30 Exclusiv (magazin de reportaje) 17.30–18.00 Știri regionale.

Vineri, 29 octombrie 2004

16.00–16.30 Clubul de vineri 16.30–17.30 Cu noi în familie (magazinul familiei) 17.30–18.00 Știri regionale.

Sâmbătă, 30 octombrie 2004

16.00–16.15 Magazin științific 16.15–16.30 Zona IT 16.30–17.30 În prelungiri 17.30–17.45 Știri regionale 17.45–18.00 Jurnalul copiilor.

Duminică, 31 octombrie 2004

16.00–17.15 Cântecul de acasă 17.15–17.45 Magazin duminical 17.45–18.00 Dialog spiritual.

Sponsorul nostru

Internet aproape pe gratis!

De la 625 Ft brut pe luna, cu tarife subventionate de stat!

Bichisclaba Matáv Pont,
Postakoz Tel.: 66/445-544

axelero
tiszarapt

RADIO ROMANIA INTERNATIONAL

Emisiunea în limba română
24 de ore din 24
pe www.rrr.ro

UMOR

Fără cuvinte

Linkuri utile:

www.foaia.hu
www.romanul.hu
www.balcescu.sulinet.hu
www.ziare.com
www.astazi.ro
www.startpage.ro
www.ici.ro/romania/indexrom.html

World wide web

Românii din Capitală în fiecare an întreprind câte o excursie cu destinație aleasă pe considerente culturale românești. Astfel, ei au cutreierat deja lumea din împrejurimi, de la sătulețul bihorean Bedeu, până în capitala Slovaciei, Bratislava. „De această dată am ales ca țintă a vizitei noastre Oradea, deoarece de capitala Bihorului ne legăm și noi prin istoria unor mari oameni de cultură români, care o bună parte a vieții lor și-au petrecut-o la Budapesta, devenind importanți susținători ai cauzei românești și figuri marcante ale vieții culturale românești din capitala Ungariei. Mă refer la Iosif

Vulcan și Emanuil Gojdu, activitatea cărora a fost descoperită și prelucrată, în bună parte, de către cercetătorii noștri, *dr. Maria Berényi* având un merit deosebit în cercetarea trecutului comunității macedoromânilor din Budapesta”, ne explică *Ștefan Frătean*, unul dintre organizatorii excursiei întreprinse în zilele de 16-17 octombrie.

În reședința județului Bihor îndeplinește un rol cultural deosebit Muzeul Țării Crișurilor, al cărui director, *Aurel Chiriac*, este un bun cunoscător al comunității noastre și un susținător al cauzei minorității românilor din Ungaria. Drumeții,

întâmpinați de domnul Chiriac, au poposit prima dată la Liceul „Emanuil Gojdu”, una dintre cele mai prestigioase școli medii din România. Pereții instituției emană parfumul trecutului, amestecat cu modernismul epocii calculatoarelor. Liceul Gojdu se mândrește cu faptul că printre elevii „gojdiști” se află numeroși savanți, oameni de cultură și personalități publice, printre ei și ghidul budapestanilor, directorul Aurel Chiriac. Școala medie a fost înființată în anul 1919, de Consiliul Dirigent al Ardealului, fiind printre primele patru licee românești din Transilvania, spune directorul Dorel Tîfor, care conduce cu mândrie vizibilă grupul abia coborât din autobuz prin sălile instituției. „Cartea de aur ilustrată” nu este o publicație palpabilă, ci poate

cea mai cinstită încăpere a liceului, un adevărat muzeu, care prezintă personalitățile ieșite din prestigioasa instituție. Ea este îngrijită de profesorul de 89 de ani Emil Roșescu, care a ținut să prezinte personal grupului din Ungaria, mândria sa, colecția adunată cu o muncă de o viață. „Astăzi, Liceul Gojdu are 1050 de elevi, împărțiți în 36 de clase instruite de 80 de profesori. Jumătate din clase sunt bilingve englezo-române. Școala are o orientare spre matematică și informatică, dispunând și de șase cabinete de informatică. Ne putem mândri și cu relații de parteneriat cu școli din Olanda, Germania și Ungaria, cu care efectuăm și schimb de elevi”, completează informațiile directorul Dorel Tîfor. Apoi îi conduce pe oaspeți până la ieșirea școlii, unde aceștia așează o coroană la placheta lui Emanuil Gojdu.

Urmează un scurt popas în cimitirul în care își doarme somnul de veci Iosif Vulcan, marele animator de cultură românească, redactor șef al vestitei reviste Familia, în care debutează, printre alți literați importanți, și Mihai

Eminescu. De la cimitir drumeții budapeșteni s-au îndreptat spre centrul orașului, unde se află, într-un spațiu restrâns, bisericile celor trei confesiuni importante din Oradea. Lăcașele de cult ale ortodocșilor, greco-catolicilor și ale romano-catolicilor se înalță ca dovada toleranței mult dorite. Centrul orașului se înfrumusețează pe zi ce trece, clădirile istorice fiind renovate rând pe rând. Pe malul Crișului Repede se înalță statuia lui Vulcan, în vecinătatea căreia și-a deschis porțile în curând Casa Memorială „Iosif Vulcan”, în care sunt expuse documente de epocă, publicații și, într-un loc distins, biroul de lucru al marelui om de cultură.

Până aici i-am urmat pe excursioniștii curioși de urmele unor personalități pe care-i consideră importanți și pentru comunitatea românească din Ungaria. Vulcan și Gojdu au lucrat în beneficiul unei comunități românești, iar activitatea lor constituie un exemplu demn și pentru urmași.

Text: Ștefan Crăsta
Foto: Eva Cozma

FOAIA
românească

22 OCTOMBRIE 2004
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Toma Iova, Laura Martin, Rita Păcșas. Tehnoredactare computerizată: Ștefan Mihailov. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@axelero.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2004: 3 luni 912 forinți; 6 luni 1824 forinți; 1 an 3648 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.